

96. заседание

Сръда, 10 юний 1925 година

(Открито отъ подпредседателя Н. Найденовъ, въ 15 ч. 45 м.)

Председателствуващъ Н. Найденовъ: (Звъни) Моли г. секретаря да провѣри присѣтствуващитѣ г. г. народни представители.

Секретарь Г. Живковъ (р): (Прочита списъка. Отъ заседанието сж отсъствували следнитѣ народни представители: Алексиевъ Никола, Ангеловъ Йорданъ, Атанасовъ Никола, Балтовъ Никола, Братановъ Цочо, Василевъ Григоръ, Велиновъ Тончо, Волевъ Борисъ, Вълчевъ Ангелъ, Горбановъ Иванъ, Господиновъ Христо I, Господиновъ Христо II, Дамяновъ Владимиръ, Дановъ Григоръ, Димитровъ Тодоръ, Дичевъ Петко, Додовъ Александъръ, Домузчиевъ Василь, Дончевъ Георги, Думановъ Тончо, Давидовъ д-ръ Хаймъ Исаковъ, Желѣзковъ Петъръ, Каранджуловъ Иванъ, Кемилевъ Никола, Ковачевъ Иванъ, Косовски Георги, Костурковъ Стоянъ, Кръстевъ Захари, Купевъ д-ръ Петъръ, Караивановъ Петко, Маждраковъ Тодоръ, Малиновъ Александъръ, Марковъ Михо, Марулевъ Йосифъ, Милковски Александъръ, Миновъ Петъръ, Михайловъ Христо, Мошановъ Стойчо, Недѣлковъ Лачо, Никифоровъ Стоянъ, Николовъ Върбанъ, п. Николовъ Маринъ, Панайотовъ Тодоръ, Пастуховъ Кръстю, Петрини Николай, Петровицъ Петъръ, Петровъ Иванъ, Петровъ Койчо, Пехливановъ Костадинъ Колевъ, Поповъ Георги, Поповъ Проданъ, Продановъ Господинъ, Пуневъ Христо, Савовъ Николай, Семерджиевъ Георги, Силяновъ Христо, Славовъ Йорданъ, Славовъ Крумъ, Сребърниковъ Никола, Стефановъ Велико, Стефановъ Петъръ, Стойчевъ Пендо, Стойчевъ Иванъ Илиевъ, Терзиевъ Господинъ, Тодоровъ Груо, Топаловъ Недѣлчо, Търпановъ Петко, Урумовъ Апостолъ, Хаджиевъ Никола, Харизановъ Иванъ и Чолаковъ Стефанъ)

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Г. г. народни представители! Присѣтствувагъ 93 души народни представители. Понеже има нужното число присѣтствуващи, обявявамъ заседанието за открито.

Преди да пристѣпимъ къмъ дневния редъ, имамъ да ви направя нѣкои съобщения, на първо мѣсто за разрешени отпуски, а именно:

На г. Господинъ Терзиевъ — 2 дни;

На г. Велико Стефановъ — 3 дни;

На г. Лачо Недѣлковъ — 3 дни;

На г. Тодоръ Димитровъ — 1 день.

Поискали сж отпуски и следнитѣ народни представители, които досега сж се ползували съ повече отъ 20 дни п, съгласно правилника, необходимо е вапето разрешение. Народниятъ представителъ Койчо Петровъ моли да му се разреши 3 дни отпускъ по болестъ. Ползувалъ се е досега съ 52 дни. Медицинско свидетелство не е представилъ. Ония отъ васъ, които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Народниятъ представителъ Недѣлчо Топаловъ моли да му се разреши 3 дни отпускъ по домашни причини. Ползувалъ се е досега съ 36 дни. Ония отъ васъ, които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Народниятъ представителъ Парашкевъ Димитровъ моли да му се разреши 1 день отпускъ. Ползувалъ се е досега съ 26 дни. Ония отъ васъ, които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Банчо Тотковъ моли да му се разреши 4 дни отпускъ по важни домашни причини. Досега се е ползувалъ съ 28 дни. Ония отъ васъ, които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Никола Кемилевъ моли да му се разреши 10 дни отпускъ по болестъ. Досега се е ползувалъ съ 18 дни. Ония отъ васъ, които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Тодоръ Панайотовъ моли да му се разреши 3 дни отпускъ. Ползувалъ се е досега съ 19 дни. Ония отъ васъ, които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Александъръ Милковски моли да му се разреши 2 дни отпускъ. Ползувалъ се е досега съ 25 дни. Ония отъ васъ, които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Г. г. народни представители! Постѣпило е питане отъ народния представителъ г. Асенъ Цанковъ до г. министра на войната по поводъ една случка, станала на 28 май съ Стефанъ Доминовъ, отъ гр. Сопотъ, който, билейки караулъ въ този градъ, е билъ арестуванъ отъ тамошния командантъ Василь Андреевъ, когато сжиятъ Доминовъ е изпълнявалъ своя дългъ като патруленъ началникъ.

Като излага подробно случката, народниятъ представителъ г. Цанковъ моли г. министра на войната да обясни предъ народното представителство: счита ли постѣпнитѣ на подведомствения му офицеръ съвмѣстими съ законитѣ на страната и съ честта на армията и смѣта ли, че за тия постѣпки провинениятъ офицеръ не трѣбва да бжде поведенъ подъ дисциплинарна или углавна отговорност. Отъ друга страна, той залитва, въ какво се състои самиятъ инцидентъ, по поводъ на който е билъ арестуванъ Доминовъ.

Препишъ отъ това питане ще бжде изпратенъ до г. министра на войната, за да даде нужнитѣ освѣтления.

Сжко така е постѣпило питане отъ народния представителъ г. Донсузовъ, което току-що ми се предаде. Не съмъ го прочелъ изцѣло, но съ него се запитватъ министритѣ на правосѣдието и на финанситѣ за нередовности въ Варненската митница, а сжко така и за нередовности въ други митници — въ Русенската, Бургазката, Оборищенската и др., вследствие на които нередовности дѣжавата е била оштетена, споредъ запитвача, съ повече отъ 30 милиона лева. Сжиятъ иска да се избере парламентарна алкетна комиссия, която да разследва тия случаи.

Препишъ отъ това питане ще бжде изпратенъ на г. министра на финанситѣ и той на правосѣдието, за да отговорятъ, съгласно правилника.

М. Донсузовъ (с. д): Само да не се забави много отговора, г. председателю!

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Г. г. народни представители! Ще пристѣпимъ къмъ първата точка отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за горитѣ. Моля г. докладчика да направи своя докладъ.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиев (д. сг): (Прочита издъло законопроекта, заедно съ поправките и прибавките, приети на второ четене)

Г. г. народни представители! Комисията по Министерството на земледелието, въ съгласие съ г. министъра, направи следните изменения въ законопроекта за горитѣ.

Въ чл. 9, алинея първа, следъ думитѣ „отъ дена на“ да се прибави думата „утвърдяването“.

Въ алинея втора на същия членъ следъ думата „нотариусътъ“ да се прибавятъ думитѣ „и съдътъ съ длъжни“, а вмѣсто думата „съобщава“ да се каже „съобщаватъ“.

Председателстващъ Н. Найденовъ: Понеже никой не иска думата, ще пристъпимъ къмъ гласуване.

Който приемамъ направеното отъ комисията изменение на чл. 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиев (д. сг): Въ чл. 16, алинея първа, следъ думата „сѣдебно“ да се прибавятъ думитѣ „отъ надлежния окръженъ съдъ“.

Председателстващъ Н. Найденовъ: Понеже никой не иска думата, ще пристъпимъ къмъ гласуване.

Който приемамъ предложеното отъ комисията изменение на чл. 16 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиев (д. сг): Въ чл. 54, алинея втора, да се заличатъ думитѣ „чл. 106 отъ“.

Председателстващъ Н. Найденовъ: Който приемамъ направеното отъ комисията изменение на чл. 54 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиев (д. сг): Въ чл. 141 буква г да се редактира така: „75% отъ сумитѣ, добити отъ продажба на конфискувани материали и други вслѣд по нарушение на закона за горитѣ“.

Председателстващъ Н. Найденовъ: Който приемамъ предложената отъ комисията нова редакция на буква г отъ чл. 141, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиев (д. сг): Въ чл. 156 алинея втора да се редактира така: (Чете) „Който подправи или си служи съ подправени горски чукове и марки, или си служи съ изхвърлени отъ употреблене тапире, се наказва по чл. чл. 370 и 371 отъ наказателния законъ“.

Председателстващъ Н. Найденовъ: Който приемамъ предложената отъ комисията нова редакция на втората алинея отъ чл. 156, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиев (д. сг): Въ чл. 169 се заличаватъ думитѣ „и пр.“ и следъ думата „власть“ се прибавятъ думитѣ „и бездействие“.

Председателстващъ Н. Найденовъ: Ония отъ васъ, които приемамъ направеното отъ комисията предложение за изменение на първата алинея отъ чл. 169, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиев (д. сг): Въ чл. 175, алинея четвърта, вмѣсто „чл. 154“ да се каже „чл. 145“ и вмѣсто „чл. 148“ да се каже „чл. 158“.

Председателстващъ Н. Найденовъ: Ония отъ васъ, които приемамъ предложението на комисията за изменение на алинея четвърта отъ чл. 175, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиев (д. сг): Въ чл. 196 вмѣсто „чл. чл. 3—5“ да се каже „чл. чл. 2—5“.

Председателстващъ Н. Найденовъ: Ония отъ васъ, които приемамъ предложението на комисията за изменение на чл. 196, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Г. г. народни представители! Има постъпили предложения отъ нѣкои народни представители за изменение на

нѣкои членове на законопроекта за горитѣ. Ще ги прочета по редъ, а именно:

На първо мѣсто е постъпило предложение отъ народния представител г. Хинекъ Майеръ, подписано отъ нужното число народни представители, за прибавяне забележка къмъ чл. 9 отъ закона за горитѣ съ следното съдържание: (Чете) „Забележка: а) яйлацитѣ и къшлацитѣ, за които въ споръ съ държавата собственицитѣ съ получили чрезъ влѣзли въ законна сила сѣдебни решения, признанието на пълна собственост на самораслитѣ дървета въ тѣзи яйлаци и къшлаци, се отчуждаватъ споредъ постановленията на закона за отчуждаване недвижими имоти за държавна и обществена полза;

б) влѣзитѣ въ законна сила сѣдебни решения по спорове съ държавата за яйлаци и къшлаци запазватъ силата си“.

Има думата народниятъ представител г. Хинекъ Майеръ.

Х. Майеръ (д. сг): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Убеденъ, че законопроектътъ за горитѣ е вложенъ въ рѣцетѣ на най-сведунитѣ по тази материя наши другари, азъ го гласувахъ току-речи по довѣрие. Така гласувахъ и за чл. 3, и за чл. 4 — по довѣрие. Стресна ме, обаче, запитването на уважаемия колега г. Ангелъ Станковъ, юристъ, мжжъ трезвецъ и опитенъ, дали ще се уважаватъ отъ комисиятъ решенията по яйлацитѣ и къшлацитѣ, влѣзли въ законна сила. Отговорътъ на докладчика, и ако добре съмъ чулъ, и на г. министъра, бѣше, че щѣли да се уважаватъ. Дойде ми на умъ: може ли въ една държава, която има претенциитѣ да се счита за правова, да става въпросъ, дали ще се уважаватъ влѣзли въ законна сила решения? *Justitia regnorum fundamentum* — правосъдието е основа на държавата. Изгубимъ ли ние вѣра въ законнитѣ решения, издадени отъ сѣдилищата, ние сме изгубени като правова държава. Прускиятъ кралъ Фридрихъ се гордѣше, че намѣрилъ сѣдия, който го осъдилъ въ спора му съ единъ воленичаръ, а ние тукъ правимъ въпросъ, дали ще се уважаватъ решенията, влѣзли въ законна сила! Това ме кара, г-да, да поогледна къмъ чл. чл. 3 и 4. Действително, при текста на тия членове отъ законопроекта, този въпросъ на г. Ангелъ Станковъ не бѣше изникнулъ, напротивъ, бѣше наложителенъ. Отговорътъ, даденъ отъ г. докладчика и г. министъра, не е достатъченъ да гарантира правата на гражданитѣ. И понеже въ цѣлия законпроектъ не се споменаватъ думитѣ „сѣдебно решение“, или „решения, влѣзли въ законна сила“. Отговорътъ въ този случай, даденъ отъ г. докладчика и г. министъра, е необходимо да бѣде включенъ въ текста на законопроекта, защото сѣдитѣ, колкото да гледатъ протоколитѣ, когато иматъ известни колебания при тълкуването на единъ законъ, все таки предпочитатъ сми-сьла на самия законъ, отколкото бележитѣ въ протокола.

Забележете още друго нѣщо. По чл. 3 отъ законопроекта за горитѣ се учредява една комисия, въ която влизатъ единъ сѣдия и трима случайни хора, които днесъ сѣ на длъжностъ, а утре може да не бѣдатъ, която комисия, като нѣкоя си *verum omnium magistrata* ще решава всички спорове, безъ огледъ на това, дали тия спорове сѣ вече решени, решени въ разстояние на 30 години, решени по закони, по които сѣ отхранвани генерации отъ адвокати. Едвамъ следъ като тази случайна комисия ще реши единъ въпросъ безъ огледъ на всѣкакво мнѣние, чакъ тогава ония, които иматъ известни претенции било върху характера на земята, било върху границитѣ на земята, било върху собствеността на гората — пагодънъ, това е изключено — и т. н. иматъ право да завеждатъ нови дѣла.

Общинитѣ се изтосиха. Партиитѣ се надпреварваха какво по-полезно да създадатъ за своитѣ членове, които бѣха повечето адвокати. Присъствувахъ на заседание, където колега стамболовистъ се караше съ колега радославистъ: „Да, вие сте създали тоя законъ, ама вие сте се ползували отъ него. Помъ дойдемъ ние на власть, ще си направимъ свои закони“. И при това положение, когато се изтосиха и частни лица, и общини по разни процеси, траящи 30 и повече години, сега ние искаме да принудимъ странитѣ, които сѣ се сѣдили съ държавата — за държавата нѣма другъ законъ, освенъ законътъ, създаденъ отъ сѣдебното решение; то създава за държавата законъ, който тя трѣбва да уважава — отново да хвърчатъ пари и отново да се разправятъ, докато дойде нѣкое комунистическо или дружбалко управление да смега всичката тая неразбория, въ която ние се намираме.

Внесох предложение да се оценяват горитѣ, които сѣ присъдени съ решения, влѣзли въ законна сила, на притежателитѣ на яйлацитѣ и къшлацитѣ, защото въ чл. 3 е постановено, че комисията ще оценява само изкуственитѣ гори. Има решения, г. г. народни представители, макаръ и малко, но ги има, дего всичкитѣ инстанции не веднажъ, а на нѣколко пжти сѣ произнесли, че притежателитѣ, собственицитѣ на земята сѣ и собственици на гсрата, на самораслитѣ дървета, както се изразяваше тогава законътъ. Тѣзи решения сѣ издадени отъ съдни стари, умни, независими, безпристрастни, недостъжни за подкупъ, а днесъ законопроектътѣ ги игнорира.

Съ своето предложение сега искамъ, щото тази първоначална комисия да приема решенията, влѣзли въ законна сила по тая категория, и да ги има предъ видъ при оценяване обезщетението, давано на собственици на яйлацитѣ и къшлацитѣ. Направихъ това предложение затуй, защото въ чл. 4 отъ законопроекта се предвижда всѣки сненправданъ да заведе дѣло и да иска да му се оцени вмотътъ по закона за отчуждаване недвижими имоти за държавна и обществена полза.

Считамъ за неизлишно да се впише въ сжщия този чл. 3 буква б съ текстъ: (Чете) „Влѣзлитѣ въ законна сила сждебни решения“ — защото тукъ, въ законопроекта, се споменаватъ и решенията на комисията — „по спорове съ държавата за яйлаци и къшлаци запазватъ силата си“. Ако ние искаме да бждемъ действително правова държава, чини ми се, че таквава нѣща непременно трѣбва да ги изразяваме въ закона. Добритѣ смѣтки правятъ добри приятели; ясни и откровени закони правятъ доволни гражданитѣ. Не се ли приеме това малко предложение, ще се внесе смътъ въ населението, ще се внесе съмнение въ нашето правопо убеждение и последствиетъ, при туй морално състояние, въ което се намира нашиятъ народъ изобщо, ще бждатъ гибелни за държавата.

Свършвамъ. Азъ ви моля, како хора на законността, како хора на правото, да приемете моето предложение. Ако щете, измѣнете нѣщо въ него. Може текстътъ на моето предложение да не е свършенъ, такъвъ, какъвто би трѣбовало да бжде; измѣнете го, но непременно да запазите смисъла му, основното искане въ него — да се регистрира въ закона, че сждебнитѣ решения, които сѣ влѣзли въ законна сила, съставляватъ законъ за държавата и трѣбва да се уважаватъ. (Ръкоплѣскания отъ нѣкои отъ словориститѣ и нѣкои отъ радикалитѣ)

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Предложението, което прави уважаемиятъ г. Хинекъ Майеръ, може би, е безпредметно въ смисълъ, че никога съ никакъ законъ не може да се унищожи силата на влѣзли въ законна сила сждебни решения. Това се разбира отъ само себе си. Комисията, споредъ чл. 3 отъ законопроекта, трѣбва да има предъ видъ автентичнитѣ документи. Въ чл. 202 е казано, че се признава силата и значението на решенията, издадени отъ горскитѣ комисии възъ основа на чл. 2 отъ закона за горитѣ отъ 1897 г., както и необжалванитѣ протоколи на лесничейтѣ по чл. 3 отъ закона за горитѣ отъ 1904 г.

Х. Майеръ (д. сг): Това има значение за сжда.

Р. Василевъ (д. сг): Азъ смѣтамъ, че никой сждъ нѣма да приеме, че влѣзлитѣ въ законна сила решения нѣматъ значение по настоящия законъ. Ако бележката на г. Майеръ има значение, то е затова, че съ нея се обяснява повече въпросътъ за ония решения, съ които се признава правото на стопанисване самораслитѣ дървета въ яйлацитѣ и къшлацитѣ. Такъвава решения сѣ рат excellence решения, съ които се признава правото на частни лица върху гората. Въ тази си частъ, безспорно, предложението на г. Майеръ трѣбва да бжде прието, защото никой сждъ нѣма да откаже правото на такова лице. Комисията пъкъ нѣма да се мѣси, когато се представятъ документи, че известенъ парцелъ, известна спорна частъ е присъдена на дадено лице съ решения, влѣзло въ законна сила, като гора и че лицето ще притежава дървения материалъ.

Прочее, предложението на г. Хинекъ Майеръ въ първата си частъ не може да не бжде взето въ внимание. То може да се приеме, за да бжде ясно и да не се безпокоятъ хората, че правата имъ сѣ застрашени.

Втората частъ отъ предложението на г. Хинекъ Майеръ: „Влѣзлитѣ въ законна сила сждебни решения по спорове съ

държавата за яйлаци и къшлаци запазватъ силата си“ намирамъ за свършено излишна. Ако спороветѣ за яйлацитѣ и къшлацитѣ сѣ ликвидирани по отношение правата, които има едно лице, дали тия права се отнасятъ само до получаването отъ нашата или водопоя въ яйлака и къшлака, и ако има съответно решение, естествено, комисията не може да пререшава, не може да се занимава повече съ този въпросъ. Инакъ то значи да не отдаваме значение на тѣзи автентични документи — споредъ чл. 4 — документи, които, както се тълкува отъ г. докладчица, сѣ сждебни решения, влѣзли въ законна сила, съ които се унищожава спорътъ относно яйлашкния и къшлашкния характеръ на земитѣ, . . .

Д-ръ Й. Фаденхехтъ (д. сг): Стари документи ли?

Р. Василевъ (д. сг): Тѣ сѣ два вида.

Д-ръ Й. Фаденхехтъ (д. сг): Значи, трѣбва да бждатъ и стари, и автентични.

Р. Василевъ (д. сг): Стари или автентични.

Д-ръ Й. Фаденхехтъ (д. сг): Казано е „стари и“.

П. Стояновъ (р): Не може сжщитѣ документи да попадатъ въ категорията на автентичнитѣ.

Р. Василевъ (д. сг): Може ли да се намѣри комисия, начело съ членъ отъ апелативенъ сждъ, който сждъ ще решава тия спорове, да не вземе подъ внимание тия сждебни решения?

Азъ смѣтамъ, че първата частъ отъ предложението на г. Хинекъ Майеръ може да се приеме, по втората частъ е свършено излишна.

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Има думата народниятъ представителъ г. д-ръ Йосифъ Фаденхехтъ.

Д-ръ Й. Фаденхехтъ (д. сг): Азъ искамъ да кажа, г. г. народни представители, че въ чл. 4, ако се не тѣжа, се иска, за да бждатъ взети подъ внимание отъ сждилищата по единъ споръ за естеството на една гора, дали е яйлакъ или къшлакъ, документитѣ трѣбва да бждатъ и стари, и автентични. Въ последния членъ на законопроекта за горитѣ, дето се дава едно обяснение, какво се разбира подъ „старъ документъ“, се казва, че стари сѣ ония документи, които сѣ отъ 1870 г. А въ 1870 г. нѣмаше още българско царство, въ което да се издаватъ решения отъ българскитѣ сждилища. Тукъ се иматъ предъ видъ решенията на българскитѣ сждилища. Очевидно е, че е необходимо да се изтъкне изрично това, защото инакъ нѣма да се разбере туй, което разбира сега г. Василевъ. Това е необходимо да се изтъкне още повече затуй, защото обяснениетъ, които се даватъ въ Народното събрание отъ нѣкой народенъ представителъ — на макаръ да бжде той председател на надлежната комисия — споредъ мене, не сѣ задължителни за сждилищата, както би били задължителенъ единъ изриченъ текстъ на самия законъ. Има различни мнения. Всѣки отъ насъ може да гласува единъ текстъ при едно или друго мнение. Мненията си оставатъ неизвестни. Другъ е въпросътъ, ако единъ членъ се гласува въ смисълъ, че се смѣта гласуванъ отъ Народното събрание при известна декларация.

Прочее, азъ поддържамъ предложението, което прави г. Майеръ. Нека да се постави на гласуване така, както е направено, съ дветѣ си части.

Председателствуващъ Н. Найденовъ: Г. Хинекъ Майеръ предлага следната забележка къмъ чл. 3 отъ закона за горитѣ: (Чете) „а) Яйлацитѣ и къшлацитѣ, за които, въ споръ съ държавата, собственицитѣ сѣ получили, чрезъ влѣзли въ законна сила сждебни решения, признаването на пълна собственост на самораслитѣ дървета въ тѣзи яйлаци и къшлаци, се отчуждаватъ споредъ постановлениетъ на закона за отчуждаване недвижими имоти за държавна и обществена полза.

„б) Влѣзлитѣ въ законна сила сждебни решения по спорове съ държавата за яйлаци и къшлаци запазватъ силата си“.

Х. Майеръ (д. сг): Моля да се гласуватъ по отдѣлно дветѣ части на моето предложение. Азъ предупредихъ г. министра и вървамъ, че той нѣма да отхвърли моето предложение.

Председателстващ Н. Найденов: Има думата г. докладчикът.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиев (д. ст): Г-да! Мене ме изненадва предложението на г. Майеръ. Когато азъ прочетохъ чл. чл. 3, 4 и 7, г. Станковъ ме запита, признаватъ ли се влѣзлитѣ въ законна сила съдебни решения? Отговорихъ му утвърдително: признаватъ се и ще се взематъ предъ видъ. Като се прави сега това предложение, то значи ние сами да породимъ съмнението, че ако не е вписано това въ члена, може едно влѣзло въ законна сила съдебно решение за собственост да не бѣде признато отъ комисията. Азъ смѣтамъ, че това е свършено излишна работа. Какво по-голъмо право може да даде една забележка отъ това, което самиятъ членъ дава?

Д. Тодоровъ (д. ст): Уврежда ли се съ това въ нѣщо текстътъ?

Р. Василевъ (д. ст): Уврежда се, защото можемъ да дадемъ поводъ съ това да се счита, че тия яйлаци не подлежатъ на отчуждение, а ние искаме всички да бѣдатъ отчуждени. Има имоти съ стари талии, минали по наследство — всички трѣбва да бѣдатъ отчуждени.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиев (д. ст): Съдебното решение на общо основание гарантира правата.

Председателстващ Н. Найденов: Има думата г. министърътъ на земледѣлието и държавнитѣ имоти.

Министъръ Я. Молловъ: Азъ мисля, г-да, че ще бѣде достатъчно, ако се гласува само първата алинея на предложението, съ която въпросътъ, тъй да се каже, се решава и която е въ съгласие съ принципитѣ, прокарани въ законопроекта. Азъ бихъ желалъ пакъ да се прочете предложението на г. Майеръ, понеже въпросътъ е важенъ. Следъ това можемъ да гласуваме, ако стане нужда, и втората алинея отъ предложението. Въ всѣки случай, следъ тѣзи обяснения, които даде председателятъ на комисията и г. докладчикътъ, азъ смѣтамъ, че това би било излишно.

Въ всѣки случай, нека се гласува първата алинея, която е въ съгласие, както казахъ, съ принципитѣ на законопроекта, а следъ това ще видимъ за втората алинея.

Председателстващ Н. Найденов: Г. г. народни представители! Ще пристѣпимъ къмъ гласуване по отделно на дветѣ алинеи на забележката, която г. Майеръ предлага.

Първата алинея има следното съдържание: (Чете) „Яйлацитѣ и къшлацитѣ, за които, въ споръ съ държавата, собственицитѣ сж получили, чрезъ влѣзли въ законна сила съдебни решения, признанието на пълна собственост на самораслитѣ дървета въ тѣзи яйлаци и къшлаци, се отчуждаватъ споредъ постановленията на закона за отчуждаване недвижими имоти за държавна и обществена полза“. Моля ония г. г. народни представители, които приоматъ така направеното предложение за прибавяне забележка къмъ чл. 3 отъ закона за горитѣ, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Втората алинея на предлаганата забележка има следното съдържание: (Чете) „Влѣзлитѣ въ законна сила съдебни решения по спорове съ държавата за яйлаци и къшлаци запазватъ силата си“.

Р. Василевъ (д. ст): Не може да се приеме така.

Министъръ Я. Молловъ: Следъ обясненията, които г. Ради Василевъ даде, това е свършено излишно.

Д-ръ Й. Фаденхехт (д. ст): Като яйлаци, тѣ подлежатъ на отчуждение.

Министъръ Я. Молловъ: Следъ ония обяснения, които се дадоха, следъ ония дълги разисквания, които станаха по този въпросъ въ комисията, следъ декларацията, която се направи отъ председателя й, азъ смѣтамъ, че това е свършено излишно.

П. Стояновъ (р): Щомъ даже тукъ има споръ, то значи, че трѣбва да има разяснение въ текста на самия законъ.

Министъръ Я. Молловъ: Г. Стояновъ! Азъ не съмъ юристъ, но мисля, че ако на мене се даде едно окончателно решение на съда, ще го смѣтамъ, че то е единъ документъ, който не може да се оспорва.

Председателстващ Н. Найденов: Понеже нѣма никой записанъ да говори, ще пристѣпимъ къмъ гласуване.

Докладчик д-ръ Н. Чирпанлиев (д. ст): Отъ името на комисията азъ заявявамъ, че не съмъ съгласенъ съ втората алинея на предлаганата забележка.

А. Сталийски (д. ст): Ако това се приеме, хората ще тълкуватъ, че, понеже въ другитѣ членове го нѣма казано, въ посоченитѣ тамъ случаи съдебнитѣ решения може да не се зачитатъ, а трѣбва да се зачитатъ само тукъ. Това е една опасностъ. Ще кажатъ: законодателятъ тукъ е казалъ, а другаде не е казалъ, значи тукъ трѣбва да се признаватъ, а другаде — не.

Председателстващ Н. Найденов: Моля ония г. г. народни представители, които приематъ втората алинея на предложената отъ г. Майеръ забележка така, както я прочетохъ, да вдигнатъ рѣка. Меншество, не се приема.

Къмъ сжщия членъ има предложение, направено отъ народния представителъ г. Минчо Дилановъ — алинея втора да добие следния видъ: (Чете) „Оценката на правото на ползуване отъ паша и вода се определя въз основа качеството на пасището въ размѣръ отъ 5—10 л. на декаръ“. Предложението е подписано отъ нужното число народни представители.

Има думата народниятъ представителъ г. Минчо Дилановъ.

М. Дилановъ (з): Г. г. народни представители! Яйлачнитѣ въпросъ е единъ отъ най-болнитѣ въпроси на горската собственостъ. Благодарение на обстоятелството, че по този въпросъ налитятъ Парламентътъ постоянно се е лошквалъ, лошквало се е и Министерството на земледѣлието, остритѣ спорове, възникнали между държавата, отъ една страна, и притежателитѣ на правото на паша и водопои, отъ друга, докараха много хубави наши гори въ яйлацитѣ до пълно унищожение.

Известенъ ви е произходътъ на това сервитутно право, правото на ползуване отъ пашата и водопои. Още когато завели Балканския полуостровъ турцитѣ, тѣ дали безплатно на едно пастирско турско племе, наречено юрици, правото на паша и водопои въ високитѣ части на Стара-планина, Осоговската-планина, Рила и Родопитѣ. Съ течение на времето, особено когато почнаха възстанията, много отъ тия турци сж били принудени да напуснатъ нашитѣ планини, дето бѣха хората на Ботевъ, Бенковски и Левски. Напушайки планинитѣ, тѣ сж отстъпвали правата си на нови владетели, било турци, било българи, като сж ги продавали на безценица, често пакъ сж ги просто подарявали. Така че, придобити безплатно отъ турскитѣ султани и продадени на новитѣ притежатели — грамадни пространства, нѣколко десетки хиляди декара по за нѣколко хиляди само гроша — тия земи днесъ представляватъ една голѣма ценностъ, благодарение обстоятелството, че една голѣма частъ отъ тѣхъ сж завладѣни наново отъ гора, притежателъ на която е държавата.

До 1890 г. споръ остъръ по този въпросъ не е имало, но когато държавата следъ тая дата е пристѣпила да експлоатира гората като свой имотъ, тогава притежателитѣ на пашата и водопои, яйлаксайбинитѣ, сж завели споръ и за самораслитѣ дървета. Този споръ е разрешенъ отъ Върховния касационенъ съдъ въ смисълъ, че тия дървета принадлежатъ на държавата, на сѣцнския господаръ на имота. Впоследствие, въ 1904 г., въпросътъ се разрешава и въ Парламента съ закона за горитѣ, когато по право всички яйлаци въ страната се обявяватъ за държавна собственостъ, а правото на ползуване отъ паша и водопои се отчуждава за яйлаксайбинитѣ. Това положение продължава до 1910/1911 г. въ този си видъ, безъ да се вземе едно окончателно решение. И само когато министърътъ на земледѣлието става г. Димитъръ Христовъ, този въпросъ се слага на разрешение, назначаватъ се комисии, които обхождатъ по-голъмата частъ отъ нашитѣ планини, определятъ пространствата на яйлацитѣ и ги оценяватъ. Дълго време е имало споръ да бѣдатъ ли утвърдени или не съставенитѣ протоколи и най-сетне Министерскиятъ съветъ потвърдява тия про-

токоли и, тъй да се каже, държавата става фактически притежател на яйлаците. Недоволни, обаче, от оценката, яйлацсайдният отнасят въпроса въ съда — само относно оценката — и до този момент съдът не се е произнесъл по този въпрос, благодарение може би на обстоятелството, че законът в това време се е видоизменявал няколко пъти. Така въпросът остана неразрешен. До 1911 г. ние имаме определени съ протоколи на комисията следният прострства като яйлаци. Въ Рупчовско, централният и източният Родопи, има около 352 хиляди декара яйлаци — а тѣ сж много повече, защото определянето е станало провизорно, обикновено на око, като лесничейт, когато сж давали тия сведения, не сж си служили дори съ картата на генералния щабъ, по която биха могли да определят по-точно прострствата на тия яйлаци. Въ Родопитъ има определени от комисията като яйлаци 645 хиляди декара, оценени въ него време, въ 1911 г., на 511 хиляди лева. Както виждате, комисията, която не е имала никакви рамки по закона, въ които да се движи, а е определяла цената на имота споредъ приходитъ, които той дава, е оценила декара дори по-долу отъ 1 л. Въ Рила и Осоговската планина комисията сж включили по протоколитъ като яйлаци едно прострство отъ 432 хиляди декара, оценено на 419 хиляди лева — както виждате, пакъ по-долу отъ 1 л. на декаръ. Въ Витоша и въ Стара-планина яйлацитъ и до този моментъ не сж определени, така сжщо и въ Сръдна-гора.

Имайки това предъ видъ, XIX-то Народно събрание, когато трѣбваше да се сложи отново на разглеждане този въпросъ, намѣри, че за да може да се облекчи разрешението на въпроса, трѣбва да се отхвърли възможността на яйлацпритежателитъ да повдигатъ споръ предъ съда за оценката и за тая целъ дефинитивно тогава се реши въ Парламента, че на яйлацпритежателитъ се плаща по 2 л. на декаръ, като се сметна, че е достатъчно това, тъй като преди 1920 г. яйлацпритежателитъ при едно нормално положение сж били обезщетени съ до 1 л. на декаръ, тъй при туй се има предъ видъ и обстоятелството, че тѣ сж използвали тия имоти много години, имали сж отъ тѣхъ голѣми облаги и че тия имоти сж придобити отъ тѣхъ безплатно отъ държавата. Това отъ една страна.

Отъ друга страна държавата бѣше принудена презъ 1910 г. да продаде много отъ яйлацитъ — не пашата вече, защото правото на паша много общини вече притежаваха, а да продаде самораслитъ дървета — понеже въ Станамашко и на много други мѣста яйлацитъ бѣха станали вече гори и въ тѣхъ бѣше невъзможна никаква паша, защото тамъ, където е гора, пашата е невъзможна. Благодарение на тази несъвместимостъ въ ползуването, унищожиха се горитъ, защото притежателитъ имъ, за да иматъ паша, ги подпалваха, унищожиха ги. Държавата, казвамъ, въ 1910 г., за да подкрѣпи поминъка въ известни общини, продаде на тѣзи общини правото на ползуване не само отъ пашата, ами и отъ гората, която е държавенъ имотъ и оценката тогава на гората е била отъ 1/2 л. до 3 л. Както виждате, когато държавата е продавала гората, която е стократно по-ценна, отколкото пашата, която се използва 1—2—3, най-много 4 месеца презъ годината, е дала една малка оценка. Това е послужило за мотивъ, когато вече държавата отчуждаваше, да се тури пакъ тая оценка 2 л. — малко по-висока отъ тая, по която държавата е продавала преди десетина години правото за ползуване отъ гората.

Сега, когато комисията по Министерството на земледелието е третирава въпроса за оценката, по аналогия е използвала установеното вече положение по закона за трудовитъ земеделѣски стопанства, като се е спрѣла за средния доходъ отъ свръшването на войната досега, на декаръ отъ пасището, умноженъ съ числото 12, при туй положение често пакъ, за да се отчужди единъ декаръ паша отъ яйлакъ и къшлакъ-притежателъ, ще трѣбва да се плати много — отъ 200 дори до 300 л. А като вземете предъ видъ, че ние имаме няколко милиона декара яйлаци, можете да си представите каква непоносима ще бѣде тази колосална цифра за нашата държава, при тежкото положение, въ което се намира тя следъ войната.

Нахождайки отъ тѣзи съображения, азъ направихъ предложение да се махне този начинъ на оценяване, като се приеме една нормална оценка на декаръ — съобразно качеството на пасището — отъ 5 до 10 л., макаръ че и това би струпало на държавата няколко стотинци милиона лева, които тя едва ли може така лесно да намѣри. Все таки, това ще бѣде по-справедливо, отколкото едно право,

където е придобито безплатно, безъ пари, което е подаръкъ, да го заплатимъ сега така скъпо, че да поставимъ държавата много на тѣсно.

Когато гласуваме това положение въ закона за горитъ, не бива да правимъ сравнение съ онова, що гласувахме въ закона за трудовитъ земеделѣски стопанства, защото тамъ държавата отчуждава имотъ, собственостъ, земя, притежание, а тукъ държавата отчуждава едно право, което е получено безплатно. Безспорно, има една разлика твърде голѣма и затова азъ мисля, че не бива да бѣдемъ прекалено щедри, когато ще заплащаме тѣзи права.

Председателстващъ Н. Найденовъ: Има думата наредниятъ представител г. Адамъ Нейчевъ.

А. Нейчевъ (д): Г. г. народни представители! Въ допълнение на това, което каза г. Дилиановъ, има да добавя следното, че яйлакъ и къшлакъ-сайдниятъ неправилно сж се съдобили съ това сервитутно право или съ ползуването отъ тѣзи имоти, както забележи и г. Дилиановъ. Тѣрно е, че, следъ покорението на България отъ турцитъ, въ високитъ планински мѣста, особено въ Родопитъ, а не въ Стара-планина, както каза г. Дилиановъ, правото върху тѣзи пасища е получено по този начинъ, по който каза той.

М. Дилиановъ (з): Не, Родопитъ, казахъ.

А. Нейчевъ (д): Вие казахте Стара-планина.

М. Дилиановъ (з): И тамъ има.

А. Нейчевъ (д): Но изглежда, че всички тѣзи права сж се загубили къде 1580 г., когато въ Турската империя преставатъ да се водятъ така нареченитъ ленни регистри следъ смъртта на Сюлеймана Велики. И следъ това, забележете, повече отъ яйлакъ и къшлакъ-сайднитъ сж всевъзможни аги, които по единъ произволенъ начинъ сж завладѣли доста много пасища изъ балкани, особено въ централнитъ Родопи. Тамъвъ е случалтъ напр. съ Карабаиръ, Карабалканъ и т. н. А онѣзи, които по-после, подиръ 100—150 години, по другъ начинъ сж откупили това право или тѣзи имоти, не сж заплатили повече — дори въ най-новитъ времена, споредъ моитъ сведения и пресмѣтания — отъ няколко гроша на декаръ. И свършено право бележи г. Дилиановъ, че тукъ не може да става единъ паралелъ между отчуждаването на имоти по закона за трудовитъ земеделѣски стопанства и отчуждаването на яйлацитъ, защото въ първия случай, както казва той, се касае да се вземе нивата на едно, който я е владѣлъ и я купилъ съ пари и я е подобрилъ, а тукъ се касае да се откупи едно право, което първоначално е било присвоено произволно, дори то не е било дадено за нѣкакви заслуги на яйлакъ и къшлакъ-сайднитъ помаци въ Родопитъ, които следъ освобождението на България, или преди това, сж претеглявали или продавали своитъ права. Ще бѣде съвършено несправедливо на X, който притежава 10—20—30 хиляди декара — споредъ моитъ пресмѣтания, не сж няколко милиона, а сж само около 900 хиляди декара имотитъ на частнитъ стопани, а другитъ сж общински, тѣ обаче не ни интересуватъ, понеже приходитъ се отстъпватъ на общинитъ — ще бѣде, казвамъ, несправедливо на този, който е купилъ евентуално 20 хиляди декара, да положимъ, за 5—10 хиляди гроша, сега да му се заплати 15 пъти повече, както е законътъ. То би значило да имъ се плати по 40—50 л. на декаръ. Това ще бѣде много несправедливо и това ще значи единъ видъ държавата да подарява още суми на такива притежателни и правоземецни хора, които и така сж се ползували доста дълго време отъ имотитъ, които тѣ сж притежавали досега неправилно.

Ето защо азъ поддържамъ предложението на г. Дилиановъ, само съ забележката. Дали обаче не би могълъ той да промѣни своето предложение въ смисълъ „отъ 5 до 15 л. на декаръ“, като комисията ще има да направи преценката, съгласно доходитъ на XV отъ яйлакъ. Въ това отношение азъ мисля, че народното представителство ще запази добре интереситъ и на яйлакъ и къшлакъ-сайднитъ отъ една страна, сжщевременно — и интереситъ на държавната казна.

М. Дилиановъ (з): Съгласенъ съмъ.

Председателстващ Н. Найденов: Има думата народният представител г. Ради Василев.

Р. Василев (д. сг): Г. г. народни представители! Ние бихме могли да предвидим и стария текст на закона и да не платим нищо на хората, но имайте предъ видъ едно нѣщо: въ края на крайщата не бива да работимъ закони, които сѫ противъ нашата конституция. Отъ друга страна, поради положението на България, ние плащаме имотитѣ на чужденцитѣ по известенъ размѣръ, а когато дойде въпросъ за плащане имотитѣ на българския подданикъ, ние ги взимаме на безценица. Това неравенство не бива да се допуца по никой начинъ. Комисията имаше това предъ видъ и намѣри единъ среденъ процентъ.

А. Нейчевъ (д): Нѣма такива чужденци, освенъ нѣколко турци, които по единъ шмекерски начинъ сѫ прехвърлили своитѣ имоти отъ Дьовленска.

Р. Василев (д. сг): Ако вие си дадете трудъ, ще видите колко сѫ хората, които ще наложатъ на България пълната цена да имъ се плати.

Та туй, което е направила комисията, азъ ви моля да го приемете. То ще бъде достатъчно да се задоволятъ и българскитѣ подданици.

Председателстващ Н. Найденов: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Безъ да се мотивирамъ, азъ поддържамъ текста, който е предложенъ отъ комисията. Той бѣше обсъденъ въ две заседания на комисията въ присъствието на специалисти, които познаватъ въпроса. Нашето становище бѣше: първо, че, по съображението, което г. Ради Василевъ каза, ще трѣбва да се заплатятъ голѣми суми на чужденци, а наши хора да се оцеляватъ въ туй изплащане; второ, че тѣй предложениятъ критерий за изплащане не дава една голѣма оценка, не дава едно голѣмо изплащане, а, напротивъ, едно нормално изплащане на правото, което се отчуждава.

Но тѣзи съображения, ние приехме този текстъ въ комисията и азъ го поддържамъ. Съ този текстъ ще се заплати къмъ 50% отъ стойността.

А. Нейчевъ (д): Не. Както е предвидено, горе-долу ще се плати днешната стойностъ.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Споредъ изчисленията, които ни даде специалистътъ отъ Министерството на земледѣлието, тази оценка ще даде около 50% отъ действителната стойностъ. Това е, което ще се плаща. Ние имаме за целъ, както е по закона за трудовитѣ земледѣлски стопанства, да се приближимъ къмъ средната стойностъ. И, при сведенията, които имаме специалистътъ, ние намѣрихме, че така формулиранъ текстътъ на втора алинея отъ чл. 3, оценката ще достигне къмъ 50% отъ действителната стойностъ — повече не.

Н. Мушановъ (д): Ще преценявате ли ония, за които има издадени решения?

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Не.

Р. Василевъ (д. сг): Които сѫ висящи и които не сѫ платени — само тѣ иматъ право на ревизия. Това е казано въ переходнитѣ разпорѣждания.

Председателстващ Н. Найденов: Направено е предложение отъ народния представител г. Минчо Дилановъ: (Чете) „Чл. 3 алинея втора да добие следния текстъ: „Оценката на правото за ползуване отъ пашата и водноя се определя въз основа качеството на пасището въ размѣръ отъ 5—10 л. на декаръ“ . . .

М. Дилановъ (з): Да се поправи: „отъ 5 до 15 л. на декаръ“.

Председателстващ Н. Найденов: . . . „отъ 5 до 15 л. на декаръ“, както сега се поправя предложението. Съ това предложение докладчикътъ на комисията залява отъ името на комисията, че не е съгласенъ.

Моля, ония г. г. народни представители, които приематъ това предложение на г. Минчо Дилановъ, както го прочетохъ, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

(Председателското мѣсто заема подпредседателътъ д-ръ В. Вазовъ)

Председателстващ д-ръ В. Вазовъ: Има едно предложение отъ г. Петко Дичевъ, надлежно подписано, което се отнася до поправка на чл. 77. Поправката гласи така: (Чете) Чл. 77. „На мѣстното работно население въ чисто горскитѣ и горско-полскитѣ села (забележка 1 къмъ чл. 21), ако то изкарва прехраната си главно отъ работа (физически трудъ) въ горитѣ и е обединено въ трудови горско-производителни кооперативни сдружавания или въ трудови горско-производителни групи при кредитнитѣ кооперации, се отпущатъ по тарифни цени отъ откупнитѣ сѣчища до 80 куб. метра на членъ-кооператоръ“.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Още при второто четене на законопроекта г. Дичевъ направи това предложение, но азъ не се съгласихъ съ него и Събранието не го гласува.

Председателстващ д-ръ В. Вазовъ: Които приематъ предложената отъ г. Петко Дичевъ поправка въ чл. 77, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Г. Коста Николовъ предлага въ чл. 113 отъ закона да ставатъ следнитѣ поправки: (Чете) „Въ алинея първа, следъ думитѣ „отъ добитъка на мѣстното население“, да се добавятъ думитѣ „отъ обществени учреждения за обществена полза“.

„Въ алинея втора, редъ втори, следъ думитѣ „на мѣстното население“ да се добавятъ думитѣ „обществени учреждения“.

„Въ алинея втора, редъ 11, следъ думитѣ „се отпущатъ на самитѣ скотовъдци“ да се добавятъ думитѣ „обществени учреждения и кооперации“.

Г. Черноконовъ (с. д): Да обясни г. Николовъ какъ ще стане цѣлниятъ членъ.

Председателстващ д-ръ В. Вазовъ: Има думата народниятъ представител г. Коста Николовъ.

К. Николовъ (д. сг): Г. г. народни представители! Правото за ползуване отъ пашата въ държавнитѣ пасища, безспорно, принадлежи най-напредъ на мѣстното население, което живѣе близо около тѣзи пасища и което ги охранява. Много естествено е, че то трѣбва да има на първо мѣсто правото за ползуване отъ тѣзи пасища. Въ чл. 84 отъ закона за горитѣ, който сега е въ сила, на първо мѣсто се дава право за ползуване отъ държавнитѣ пасища на мѣстното население; на второ мѣсто, има постановление, че отъ държавнитѣ пасища могатъ да се ползуватъ и общественитѣ учреждения. Въ новия проектъ това нѣщо е пропуснато. Мисля, че много законно и справедливо ще бѣде, ако, преди да се дадатъ държавнитѣ пасища на използване отъ частни хора за частни, свои нужди, тѣ да се дадатъ за използване на обществени учреждения за обществена полза. И следъ туй, което остане, което не може да се пласира по този начинъ, да бѣде дадено на всички, които желаятъ да използватъ тѣзи пасища.

Затуй азъ моля въ чл. 113 на законопроекта, следъ думитѣ „на мѣстното население“ да се добавятъ думитѣ „и на общественитѣ учреждения за обществена полза“. Съ това предложение е съгласенъ и г. министърътъ и моля да бѣде прието.

Министъръ Я. Молдовъ: Съгласенъ съмъ.

Председателстващ д-ръ В. Вазовъ: Г. министърътъ е съгласенъ.

Които приематъ поправката въ алинея първа на чл. 113 тѣй, както я предлага г. Коста Николовъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Които приематъ поправката въ алинея втора на чл. 113, редъ втори, тѣй, както я предлага г. Коста Николовъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Които приематъ поправката въ алинея втора на чл. 113 редъ 11, тѣй, както я предлага г. Коста Николовъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Има предложение отъ г. Генко Митовъ за измѣнение на алинея втора отъ чл. 203, който става чл. 202: (Чете) „Въместо досегашната редакция на втората алинея отъ чл. 203, който става чл. 202, да остане следната: „По сѣщия начинъ и въ сѣщия срокъ се възстановяватъ пре-

кратенитѣ, по силата на закона за увеличение размѣра на държавнитѣ земи, дѣла за спорни между общини и села гори и горски пасища. Останалата частъ отъ сѣщата алинея остава неизмѣнена“.

Има думата народниятъ представителъ г. Генко Митовъ.

Г. Митовъ (д. ст): Г-да! Предлаганото отъ менъ измѣнение по-скоро изяснява текста на алинея втора отъ чл. 203 отъ закона за горитѣ, който става чл. 202. Защото отъ текста, както е редактиранъ въ законопроекта, личи, че се засѣгатъ само онѣзи спорни между общини и села гори и горски пасища, които, по закона за увеличение размѣра на държавнитѣ земи, сѣ възвѣзли въ владение на държавата, които само въ този моментъ държавата владее. А има и такива случаи. По силата на този законъ държавата присвои всѣкиятъ онѣзи спорни гори, по които се водѣха спорове между общини въ сѣдилищата и по които заинтересованитѣ страни не можаха въ опредѣления срокъ да се спогодятъ. Нѣкои отъ тѣзи присвоени по този начинъ отъ държавата гори и горски пасища ти впоследствие отстапи на села и общини. По този начинъ, ако остане тежестъ така, както е редактиранъ сега чл. 203, който става чл. 202, за така отстапенигѣ отъ държавата гори нѣма да се възобновяватъ процеситѣ между спорящитѣ по-рано страни. И за такива гори, за които селата сѣ спорѣли по-рано, за да могатъ да се продължатъ процеситѣ, би трѣвало да се измѣни редакцията, въ смисъла на предложението, което правя азъ. Комисията е съгласна съ това.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ст): Азъ съмъ съгласенъ съ тази редакция.

Министъръ Я. Молловъ: И азъ съмъ съгласенъ.

Председателстващъ д-ръ В. Вазовъ: Г. министъръти и г. докладчикътъ сѣ съгласни.

Който приематъ предложената отъ г. Генко Митовъ поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Г. г. народни представители! Има едно предложение отъ народния представителъ г. Христо Господиновъ I. Той предлага да се внесе новъ членъ въ глава IX — „Преходни наредби“ — на закона за горитѣ, а именно: (Чете) „До установяванетоъ начина, по който ще се организиратъ и функционираатъ предприятия по чл. 82, заваренитѣ частни такива отъ тоя законъ, снабдени съ единъ или повече гатери, циркуляри и други дърводѣлски машини, съ двигателъ не по-малко отъ 25 конски сили и поддържащи не по-малко отъ 12 души постоянни работници, се отпуща нужното количество дървени материали отъ най-близкитѣ държавни гори по тарифната цена, по която се отпущатъ на мѣстното население, увеличена съ 20%“.

Моля г. секретаря да прочете мотивитѣ къмъ това предложение на г. Христо Господиновъ, защото той е боленъ и ги е пратилъ писмено.

Секретаръ Г. Живковъ (д. ст): (Чете) „Много и голѣми сѣ мѣчнотитѣ за използване ценнитѣ наши борови гори до размѣръ поне производството отъ тѣхъ да измѣсти вноса отъ Ромъния, възлизащъ на нѣколко стотинъ милиона лева. Все сѣжитѣ мѣчнотии пречатъ и на въвеждането на едно обработване на дървото, което да измѣсти рѣчното и сѣ първобитнитѣ чаркове, които сѣ най-опаснитѣ изтрѣбители на боровитѣ гори. Най-главни сѣ: неустановена собственостъ на горитѣ, липса на пѣтица и други сѣжли приспособления за лесно и етино изваждане отъ горитѣ на дървесната маса и за нейното по-нататѣшно превозване; липсата на капитал и умение за уреждане инсталации съ машини за по-усѣвършенствувано срѣзване на дървото; липса на законоположения за използване на държавнитѣ и общественитѣ гори, които да обезпечаватъ една инсталация за по-дълги години, съ нужното ѝ количество дървесна маса за работа.“

„Поради тия и редъ други отъ не по-малко значение мѣчнотии, голѣма частъ отъ основанитѣ наши предприятия за горска индустрия сѣ спрѣли и не работятъ, други сѣ изложени на опасността да се видятъ безсилни да продължаватъ работата си, и само малка частъ повидимому като-че-ли задоволително работятъ.“

„Затова, при разглеждането законопроекта въ комисията, началникътъ на отдѣлението за горитѣ отъ името на г. министра на земледѣлието предложи къмъ чл. 79 да се прибави новъ пунктъ за отпускане на горски индустри-

ялни заведения, снабдени най-малко съ единъ гатеръ, два гателъ отъ 25 конски сили и при постоянни 12 души работници, нужната дървесна маса отъ държавнитѣ гори по тарифната цена съ 20% увеличение, защото съ такъвъ процентъ билъ по-голѣмъ рандомантъ отъ тоя на първобитнитѣ чаркове.“

„Комисията по принципъ прѣе това предложение, но намѣри, че мѣстото му е по-скоро въ закона за насърчение на мѣстната индустрия, който предстои да се работи и поднови отъ 1 януарий идущата година.“

„Независимо отъ това, обаче, което ще мине въ новия законъ за насърчение на мѣстната индустрия, комисията, движена отъ желанието да се улеснятъ съществуващитѣ горски индустриални заведения, да се привлѣче и насърчи частната инициатива въ горскитѣ индустриални предприятия, предвидени въ чл. 75 буква г новия начинъ за стопанисване държавнитѣ гори „чрезъ смѣсени обществени предприятия“, а въ чл. 82 опредѣли сѣдината на томъ начинъ.“

„Още тогава стана дума, че прилагането му е сложно, че ще трѣбва да се проучатъ въ чужбина начинитѣ за тази експлоатация изобщо и въ частностъ и за всѣки отдѣленъ случай, и че всичко това ще продължи доста дълго време.“

„При гласуванетоъ на чл. 82, последната му алинея се измѣни въ смисълъ, Народното събрание да одобрява условията за всѣко отдѣлно обществено смѣсено предприятие, вмѣсто Министерскиятъ съветъ. Това причинява още по-голѣмъ бавежъ.“

„Когато условията се касаятъ за едно съвсемъ ново предприятие, частното лице, което преговаря съ държавата, може по-безвредно да изтърпи загубитѣ отъ продължителността на преговоритѣ. За заваренитѣ, обаче, отъ закона горски индустриални заведения тази продължителностъ може да бѣде фатална и шѣкои отъ тѣхъ да постигне участъта на ония, чиито машини отдавна не работятъ и рѣждяватъ.“

„За да се избегне това, предлагамъ да се помѣсти въ глава IX — „Преходни наредби“ — единъ новъ членъ съ следващото съдържание:“

„До установяванетоъ начина, по който ще се организиратъ и функционираатъ предприятия по чл. 82, на заваренитѣ частни такива отъ тоя законъ, снабдени съ единъ или повече гатери, циркуляри и други дърводѣлски машини, съ двигателъ не по-малко отъ 25 конски сили и поддържащи не по-малко отъ 12 души постоянни работници, се отпуща нужното количество дървени материали отъ най-близкитѣ държавни гори по тарифната цена, по която се отпуща на мѣстното население, увеличена съ 20%“.

„Съ това преходно нареждане ще се даде възможностъ да се използватъ за увеличение производството на страната капиталитѣ, възлизащи на много милиони, вложени въ инсталациитѣ на съществуващитѣ горски индустриални заведения, държавата да получи действителната стойностъ на гишеци дървесни маси отъ прѣзрѣли насаждения и редовни годишни етати, а тия заведения срещу едно прѣзадоволително заплащане дървесната маса презъ преходното време ще продължатъ работата на инсталациитѣ си, докато преговарятъ и установятъ условията за обществена смѣсена експлоатация по чл. 82.“

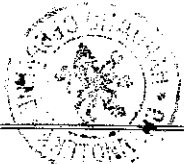
„Не се съмнявамъ, че г. министърътъ, поради казанитѣ отъ мене съображения, които му сѣ добре известни, ще се съгласи за вписванетоъ на този новъ членъ и Народното събрание ще го приеме“.

Председателстващъ д-ръ В. Вазовъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. ст): Г. г. народни представители! Новото, което се внесе въ този законопроектъ по отношение експлоатацията на горитѣ, е, че се установява смѣсената система, при която държавата влиза въ съвмѣстна работа съ хора индустриалци, които прѣтѣжаватъ добре инсталирани вече дървесни фабрики, като държавата участвува съ свой капиталъ — това е стойността на дърветата отъ близкитѣ държавни гори — а индустриалцитѣ участвуватъ съ свой капиталъ — това е установеното вече индустриално заведение, съ известно число гатери, съ двигатели, работници и т. н. Това е новиятъ начинъ.

Съ туй предложение, обаче, се иска една привилегия. Ние въ обща форма дадохме тая привилегия на българската дървесна индустрия, като ѝ даваме възможностъ да взема сурови материали отъ близкитѣ държавни гори.

Туй предложение се направи и въ комисията. Последната го обсъди и намѣри, че това е една привилегия, която

търбва да се даде по специалния закон за насърчение на местната индустрия и не му е мястото въ този закон. Поради това, комисията не възприе туй предложение. Като ще се създаде новият закон за насърчение на местната индустрия, тамъ ще има възможност да се създаде привилегия и за дървесната индустрия, като материалът ѝ се дава, ако не на тарифни цени, то поне на цени съ известен процент по-високъ от тарифния. Това е становището на комисията по това предложение.

А. Сталийски (д. сг): Още повече, че новият закон за насърчение на местната индустрия ще дойде следъ недълго време, защото срокът на сегашния законъ изтича тази година.

Н. Пждаревъ (д. сг): Комисията занимала ли се е по същество?

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Да.

Н. Пждаревъ (д. сг): Намъбрила ли е, че заслужава уважение този възгледъ?

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Комисията смята, че дава известенъ потикъ на местната индустрия, като установява смъсената система на експлоатация, но да се дава дървеният материал на тарифни цени или съ известенъ процентъ надъ тарифниятъ цени — това становище комисията не възприе.

Н. Пждаревъ (д. сг): Значи по същество комисията е противъ предложението?

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Да.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ предложението на г. Христо Господиновъ I, моля да вдигнатъ ръка. Меншество, Събранието не приема.

Докладчикъ д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): Г-да! Въ втората алинея на чл. 4 е допусната една печатна погрѣшка. Тамъ се казва (Чете) . . . „като въ поддрѣпа на това се представятъ стари и автентични документи“ . . . , а трѣбва да бъде „стари или автентични документи“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: То е печатна погрѣшка.

Ще пристѣпимъ къмъ гласуване на законопроекта издѣло. Които приематъ на трето четене законопроекта за горитѣ, заедно съ приетитѣ поправки и прибавки, моля да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

(Вж. приложение № 47, Т. II)

Пристѣпваме къмъ втората точка отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за подобрене земледѣлското производство и опазване полскитѣ имоти.

Моля г. докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„ЗАКОНЪ

за измѣнение и допълнение на закона за подобрене земледѣлското производство и опазване полскитѣ имоти“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 1. Въ чл. 1 следъ думата „пчеларство“ се прибавятъ думитѣ „и др.“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 1, моля да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 2. Въ чл. 2 думитѣ „земледѣлски изпитателни институти“ се замѣстватъ съ думитѣ „земледѣлски опитни и контролни институти“; следъ думата „катедри“ се прибавя думата „агрономства“; съюзътъ „и“ следъ думата „разсадници“ се замѣня съ знака „,“; следъ думата „разсадници“ препинателния знакъ „.“ се изхвърля и се прибавятъ думитѣ „и др.“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 2, моля да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 3. Въ чл. 3, втора алинея, ставатъ следнитѣ измѣнения: следъ думитѣ „управителя на Българската земледѣлска банка“ се прибавятъ думитѣ „директора на Българската централна кооперативна банка“; думитѣ „директора на Централния земледѣлски изпитателенъ институтъ“ се замѣнятъ съ думитѣ „директора на земледѣлската опитна станция въ София“; следъ думитѣ „единъ директоръ на заводъ за добитѣвъ“ се прибавятъ думитѣ „единъ директоръ на земледѣлско училище, единъ управител на разсадникъ“.

Въ сѣщия членъ, третата алинея, следъ думитѣ „директора на завода“, се прибавятъ думитѣ „директора на земледѣлското училище, управителя на разсадника“.

Къмъ сѣщия членъ се прибавя следната „забележка. Представителъ на агрономическия факултетъ се избира по специалностъ, въ зависимостъ отъ разискванитѣ съ съвета въпроси“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата на родниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Г. г. народни представители! Мисля, че тукъ ще бъде по-умѣстно, понеже се касае за единъ Българовъ земледѣлски стопански съветъ, вмѣсто директора на земледѣлската опитна станция въ София да участвува въ него заведующиятъ опитнитѣ и контролнитѣ институти при Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти. Съ тази поправка сж съгласни г. министрътъ и г. докладчикътъ.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): Нѣмамъ нищо противъ

Министръ Я. Молловъ: Съгласенъ съмъ и азъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Мирски проплага въ първата алинея на § 3, вмѣсто думитѣ „директора на земледѣлската опитна станция въ София“, да се поставятъ думитѣ „заведующия опитнитѣ и контролнитѣ институти при Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти“. Съ тази поправка сж съгласни г. министрътъ и г. докладчикътъ.

Които приематъ предложението на г. Мирски, моля да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Които приематъ § 3 заедно съ току-що приетата поправка, моля да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 4. Въ чл. 4, алинея първа, думитѣ „за върховната“ се замѣнятъ съ думитѣ „за организации“; следъ думата „инспекция“ се прибавятъ думитѣ „и напътване“; съюзътъ „и“ следъ думитѣ „главни инспектори“ се замѣня съ знака „,“; препинателниятъ знакъ „.“ следъ думата „инспектори“ се изхвърля и се прибавятъ думитѣ „и инструктори“.

Въ сѣщия членъ, втората алинея, пунктъ 2 се измѣня и добива следната редакция: „земледѣлски опитни и контролни институти: а) опитни и контролни станции; б) опитни полета, лозя, обори и пр.; в) опитни участъци и г) наблюдателни пунктове“.

Въ пунктъ трети на сѣщата алинея, следъ думитѣ „земледѣлски катедри“ се прибавятъ думитѣ „и агрономства“, а следъ думата „специалисти“ се прибавятъ думитѣ „земледѣлски администратори“.

Въ пунктъ пети на сѣщата алинея думата „специални“ се изхвърля; следъ думата „черничови“ се прибавя „върбови“.

Буква б на пунктъ пети се изхвърля.

Следъ пунктъ пети се вписватъ следнитѣ нови пунктове:

6 образцови стопанства, градини, лозя и пр.“

7 семепроизводни стопанства.

8 земледѣлски музеи“.

Въ последната алинея думата „правилници“ се замѣня съ думитѣ „законои и правилници“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата на родниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Въ този параграфъ трѣбва да стане една малка поправка, а именно, въ пунктъ 2, буква б, следъ думитѣ „опитни полета, лозя, обори“ да се прибави думата „градини“, още повече, че като се изхвърли буква б на пунктъ 5, думата „градини“ нѣма да остане

Докладчик П. Йоловъ (д. сг): Съгласен съм.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Мирски предлага въ буква б на втората алинея на § 4, следъ думитъ „опитни полета, лозя, обори“ да се прибави думата „градина“. Които съгласни съ тая поправка, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събраието приемъ.

Когто приематъ § 5 заедно съ приетата поправка, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събраието приема.

Докладчик П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 5. Къмъ чл. 5 се прибавя следната забележка: „Доброкачествеността на аркикулитъ, изврени въ чл. 5, при спорни случаи, се установява отъ компетентнитъ въ страната държавни земеделски учреждения“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата на родниятъ представител г. Стефанъ Болджиевъ.

С. Бояджиевъ (д. сг): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Тази забележка, която се поставя къмъ чл. 5, ще затрудни много вноса на фуражни земеделски семена, които съ много необходими особено днес, когато всички знаемъ, че по-голямата частъ отъ меритъ — естественитъ ливади — се разораха и има голъма нужда да се създадатъ изкуствени ливади. Затруднението ще бжде въ следния смисълъ. Досега фуражнитъ семена, които се внасяха отъ чужбина, биваха снабдени съ удостоверения отъ семеконтролнитъ институти въ чужбина, пломбирани и етикирани и не се провѣрваха, т. е. свободно се внасяха и продаваха на населението, и по този начинъ се улесняваше тѣхнитъ вносъ. Съ тая забележка се създава една нова провѣрка. Въпреки че семеконтролнитъ институти въ чужбина съ провѣрили известни семена, пломбирани съ ги и снабдили съ удостоверение, пакъ нашитъ земеделски катедри ще ги подлагатъ на анализа, която ще продължава 30—40 дни, защото 20 дни семената ще стоятъ за анализа въ семеконтролнитъ институти, и още 20 дни съ потрѣбни, за да се вземе проба и да се изпрати въ семеконтролнитъ институти и отъ тамъ да се съобщи на митницата резултата — една процедура, която отнема близо месецъ и половина. И ако имаме предъ видъ, че фуражнитъ семена съ сезонна стока, планиратъ се пролѣтно време, съ тази забележка ние ще създадемъ затруднение — семената вмѣсто да бждатъ на пазара презъ декември или януари, ще бждатъ презъ месецъ мартъ или априлъ, тогава, когато сезонътъ е миналъ и нѣма да има възможностъ да се пласиратъ. Съ тази нова провѣрка ние ще ограничимъ вноса имъ. Въпрѣки че до сега анализирани и снабдени съ документи отъ чуждитъ семеконтролни станции семена не се анализираха тукъ отъново, пакъ имаме слабъ вносъ, а ако ги подлагаме отъново на провѣрка у насъ, то значи съ тая формалностъ още по-малкъ да бжде вноса имъ, вследствие на което цената имъ да се повиши. Докато въ чужбина тази година единъ килограмъ люцерна ново семе струваше 50 л., у насъ вследствие малкия вносъ се продаваше 120 л., а въ бждаше при тази нова провѣрка, като се ограничи още повече вноса, ще струва килограмъ семе много по-скъпо. Азъ не разбирамъ защо Министерството на земледелието не вѣрва на семеконтролнитъ институти въ чужбина. Какъ може да се съмняваме въ анализата на семената и да не вѣрваме, че тѣ съ чисти отъ кускутъ, че иматъ известна кълняемостъ и пр., следъ провѣрката имъ отъ семеконтролнитъ институти въ Хале, въ Хамбургъ, въ Римъ, въ Марсилия, въ Парижъ и т. н., които институти съ прочути, които се завеждатъ отъ хора специалисти, професори, та трѣбва да ги подлагаме тукъ на нова анализа? Ако се съмняваме, че тамъ може да стане известно изкушение, то и тукъ може да стане същото. Азъ мисля, че ние можемъ да имаме по-голяма вѣра въ тѣзи семеконтролни институти въ чужбина, които съ дали доказателства въ миналото, че винаги работятъ добросъвестно, въ които съ апаржирани специалисти съ голъми имена, които никога нѣма да се поддадатъ на изкушение и нѣма да се изложатъ. Тѣй че, споредъ мене, провѣрката тукъ ще създаде двойственостъ въ работата и ще ограничи вноса на фуражнитъ семена, отъ които има голъма нужда днесъ.

Ще събърна вниманието на г. министра на земледелието и на друго едно обстоятелство. У насъ семеконтролнитъ институти съ разработили единъ специаленъ правилникъ за провѣрка на семената, който отива до голъми ограничения въ смисълъ, че се иска една кълняемостъ преко-мѣнна. Когато въ чужбина е признато, че кълняемостъ 65% е редовна, у насъ се иска кълняемостъ надъ 90%.

Имаше единъ случай напоследък, дето нашитъ семеконтролни институти не допуснаха вноса на семена съ кълняемостъ 80% и чисти отъ кускутъ и отъ всѣкакви примѣси. Това е произвольтъ на нашитъ семеконтролни институти и ще трѣбва по-голяма заинтересованостъ отъ министерството, за да не се позволяватъ тия своеобразия на тия институти, защото отъ тѣхъ тегли земеделското стопанство у насъ. Тази година съ вноса само 12 хиляди килограма фуражни семена, когато миналитъ години съ внасяни по 150—200 хиляди килограма. Това е единъ минусъ за нашето земеделско стопанство и ако президе-вемъ сушави години, ще видите какъ зле ще се отрази на нашето скотовъдство, защото нашитъ добитъкъ съ увеличенъ, а изкуственитъ ливади съ много малко увеличени.

Та въ интереса на фуражното производство въ нашата страна, азъ моля г. министра на земледелието да се съгласи да се махне тази забележка, защото нѣма смисълъ. Ако не вѣрваме въ чуждитъ семеконтролни институти, тогава има смисълъ, но азъ мисля, че никой нѣма да каже че не вѣрва на чуждитъ семеконтролни институти, още повече, че нашитъ семеконтролни институти вземаха решение да влѣзатъ въ общия съюзъ на семеконтролнитъ институти отъ пѣлия свѣтъ. Азъ мисля, че когато нашитъ семеконтролни институти ставатъ членъ на този международенъ съюзъ на семеконтролнитъ институти, трѣбва да се отнасяме съ по-голяма вѣра къмъ чуждитъ, а не съ една забележка да хвърляме петно върху тѣхъ и да признаемъ, че нашитъ семеконтролни институти съ съ по-голъми познания и подготовка, за да контролиратъ внасянитъ семена.

Азъ предлагамъ тази забележка да се махне като свършено ненужна.

А. К. Минковъ (р): И пшкании правятъ нашитъ семеконтролни институти, безъ да разбиратъ.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. министърътъ на земледелието.

Министъръ Я. Молловъ: Г-да! Азъ не мислѣхъ, че ще вземе думата г-рой по тази забележка, която има за задача да защити интереситъ на българскитъ земледѣлци и нищо повече отъ това. Въпрѣки това, че много отъ доставчицитъ си контролиратъ семената въ разни опитни станции, въ България днесъ сме свидетели на едно твърде голъмо зло: нашитъ люцерница въ цѣла южна България съ застрашени отъ унищожение, благодарение на това, че съ люцерната е внесенъ кускутъ, единъ паразитъ, който унищожавя люцерницата. Наредъ съ еспарзета се внасятъ семена, които застрашаватъ нашата начинающа еспарзетна култура. Азъ мисля, че самъ г. Бояджиевъ си трѣбвало да направи предложение, въ интереса на търговцитъ и производителитъ, всичко ковто се внася въ страната да мине подъ контролата на държавнитъ контролни институти, каквито ги има навсѣкжде. Когато има спорове, трѣбва да има г-рой който да реши тия спорове, а само тия институти съ компетентни да решатъ споровѣтъ въ случая.

Нѣма какво да се боимъ отъ това, че тази година съ внесени 12 хиляди килограма фуражни семена. Причината за това не е, че се подлагатъ на контролъ тия семена, а причината е, че господата, които съ искали да внасятъ, не съ били сигурни, че ще внесатъ чиста стока. Тази година Плъвенската постоянна комисия конфискува 90 хиляди килограма люцерново семе, което цѣпне да бжде пласирано между населението и щѣше да застраши нашето люцерново производство тамъ. Азъ мисля, че тази забележка е само въ интереса на производителитъ. Търговецътъ който ще внася фуражни семена, трѣбва да си направи своевременно доставката и да я внесе. Предвижда се срокъ, въ който да се проконтролиратъ тѣзи семена. Този срокъ е необходимъ отъ самото естество на работата. Трѣбва известенъ срокъ да се опредѣли кълняемостта и този срокъ не може да се съкрати.

На какво се дължи това, че люцерната у насъ струва 120 л., а вънъ струва 50 л. килограмъ? До колкото зная на вънъ цената на люцерненото семе бжде надъ 60 л. килограмъ. Цената бжде много висока поради това, че се произвеждатъ малко семена въ чужбина, а пъкъ и у насъ много малко семена имаше. Но и на това има г-рой — да се засили производството на тия семена у насъ. И има изгледи да го засилимъ особено въ южна България. Та търпазарджишко, дето се образуватъ центрове за произвеждане на люцерново семе.

Тази забележка трѣбва да се приеме.

Р. Василевъ (д. сг): Още повече, че когато се яви споръ, да става проконтролиране.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Бояджиевъ предлага да се премахне забележката, която се създава съ § 5.

Коиго сж съгласни съ това предложенье, моля, да вдигнатъ рѣка. Мѣншество, Събранието не приема.

Коиго приематъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 6. Въ чл. 6 ставатъ следнитѣ измѣнения:

Въ началото предъ думата „материялитѣ“, се прибавятъ думитѣ: „Изкуственитѣ торове, крѣмнитѣ средства“, а следъ думата „произхода“, вмѣсто „имѣ и химическия съставъ“, следватъ думитѣ „ли състава имѣ“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Коиго приематъ § 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 7. Въ чл. 8 думитѣ „или произведени въ страната и изнасяни въ чужбина, съ изключение на зърненитѣ храни, варивала и др. непредназначени за посѣвъ, такива“ се изхвърлятъ“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Коиго приематъ § 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 8. Въ чл. 9, пунктъ втори, думитѣ „10 зърна“ се замѣнятъ съ „50 зърна“; пунктъ трети се отмѣнява и добива следната нова редакция „забранява се вносетъ, съенето и разпространението на индийския конопъ (каноби) . . .“

Кѣмъ ежция членъ се прибавя следъ първата алинея нова алинея:

„Забранява се вносетъ и разпространението въ страната на семена, растения и части отъ тѣхъ, заразени отъ болести и неприятели, които се определятъ отъ Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти“.

Втората алинея става трета, а третата — четвърта“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Моля да се приематъ следнитѣ две малки поправки.

Четвъртата алинея на чл. 9, въ която се говори за санкцията, която се налага за нарушението на този членъ, да отиде въ общитѣ наказателни разпорѣждания, които сж накрая на закона, защото всѣки единъ законъ трѣбва да има една строго опредѣлена система: или въ съответнитѣ членове, въ които се забранява, да се предвиждатъ санкциитѣ, или въ специални членове. За туй предлагамъ четвъртата алинея на чл. 9 да се тури въ чл. 177, или кадето г. докладчикътъ на комисията намѣри за добре.

Второ, въ пунктъ трети нѣма нужда да се прибавятъ думитѣ „забранява се вноса, съенето и разпространението на индийския конопъ“, а трѣбва да остане само „индийския конопъ“, защото въ началото на алинеята преди пунктотетъ се казва: „забранява се вноса“ и пр. Нѣма нужда да се повтаря онова, което е казано въ началото на алинеята.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ Атанасъ Минковъ.

А. К. Минковъ (р): Г. г. народни представители! Предложението на господинъ Мирски — четвъртата алинея да се тури въ наказателнитѣ разпорѣдби е много право, но за да можемъ да направимъ тази промѣна, ще трѣбва да измѣнимъ една цѣла глава отъ закона. Вѣрно е, че въ сегашния законъ, който измѣняваме, нѣма правилна систематика, устройственитѣ работи сж смѣсени съ санкциитѣ, но предъ видъ на това, че въ чл. 5, 6, 7, 8 и 9 сж изброени случаитѣ, въ които се забраняватъ известни семена и земледѣлски култури да се внасятъ въ България или да се произвеждатъ, то това негово предложение не може да се приеме.

Х. Мирски (д): Не сте ме разбрали. Само въ този членъ единствено е предвидена санкцията за нарушението му.

когато санкцията за нарушението на този членъ трѣбва да бѣде тамъ, кадето сж всѣчки санкции.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Какво предлагате, г. Мирски?

Х. Мирски (д): Предлагамъ четвъртата алинея на чл. 9 да се отнесе кѣмъ наказателнитѣ разпорѣждания, а въ пунктъ трети да се премахнатъ думитѣ „забранява се вноса, съенето и разпространението на индийския конопъ“, като остане само „индийския конопъ“, защото въ началото на алинеята е казано: „забранява се вноса“ и пр.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Трѣбва да се има предъ видъ, че за другитѣ семена, които сж изброени въ пунктове първи и втори, се забранява вноса и разпространението, а за индийския конопъ се забранява и съенето, защото въ южна България въ Пазарджишко и Пловдивско се сѣе индийски конопъ, който се употребява вмѣсто опиумъ, служи като наркотическо средство. Затуй да си остане така както е предложено въ пунктъ трети.

По отношение прехвърлянето на алинея четвърта въ наказателнитѣ разпорѣждания, ще кажа, че има и други закони, кадето така сж предвидени санкциитѣ.

Х. Мирски (д): Само тукъ.

Р. Василевъ (д. сг): Въ нѣкои случаи, за да не се забравя, въ самия текстъ на члена, въ който се постановява нѣщо, се предвижда и санкцията за нарушението му. Това не пречи много. Ако приемемъ предложението на г. Мирски, ще трѣбва да създадемъ новъ членъ и нова нумерация на членоветѣ на закона.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): Г. г. народни представители! Понеже санкциитѣ, които се предвиждатъ въ действующия законъ, не се измѣняватъ, и понеже предложението на г. Мирски засѣга членове отъ закона, които не се измѣняватъ, азъ не мога да се съглася съ неговото предложение да се пренесе алинея четвърта въ главата за санкциитѣ.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Коиго сж съгласни съ предложението на г. Мирски, моля, да вдигнатъ рѣка. Мѣншество, Събранието не приема.

Коиго приематъ § 8 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 9. Следъ чл. 9 се вписва новъ членъ, който става чл. 10:

„Фирмитѣ и лицата, които внасятъ или разпространяватъ въ страната земледѣлски семена за посѣвъ, изкуствени торове, крѣмни средства, материяли и препарати, употребявани въ земледѣлието, ежегодно най-късно до 15 януарий деклариратъ предъ респективнитѣ подвижни земледѣлски катедри или агрономства за: а) точния си адресъ; б) кои отъ изброенитѣ по-горе артикули внасятъ или разпространяватъ въ страната.

Горнитѣ фирми и лица сж длѣжни да водятъ дневникъ, завѣренъ отъ съответния държавенъ агрономъ съ означение отъ кого купува и кому продава земледѣлски семена за посѣвъ и количествата имъ“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Коиго приематъ § 9, тѣй както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 10. Старитѣ чл. чл. 10, 11 и 12 ставатъ нови чл. чл. 11, 12 и 13“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Коиго приематъ § 10, тѣй както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 11. Стариятъ чл. 13 се отмѣнява“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Атанасъ Минковъ.

А. К. Минковъ (р): Г. г. народни представители! Съ този параграфъ се отгъбява единъ отъ най-важнитѣ члѣпове на действащия законъ, чл. 13, който дава право на министра на земледѣлството до края на 1925 г. да определя районитѣ, въ които може да се отглежда тютюнъ. Азъ мисля, че при положението, при което се намира сегашното тютюнево производство, което дава прехрана на една голѣма частъ отъ българското население, и при широкото разпространение на тютюневото производство въ мѣста, дето се произвеждатъ само доброкачествени тютюни, постановлението на чл. 13 ще трѣбва да си остане, не трѣбва да се изхвърля този членъ отъ закона.

Другъ е въпросътъ дали ние трѣбва да предоставимъ, както е предвидено въ чл. 13, на министра на земледѣлството правото по свое разбиране да определя районитѣ, въ които ще трѣбва да се позволи производството на тютюнъ, или пъкъ определеніето на тия райони ще трѣбва да става при голѣми гаранции, за да не ставатъ злоупотребления или фаворизация на този или ония край.

Въ всѣки случай време е Министерството на земледѣлството да се замисли за този важенъ отрасълъ на нашето стопанство — тютюневото производство. Тютюнътъ е нашиятъ главенъ износенъ артикулъ. Тютюнътъ храни населението въ много бедни планински околии, които не могатъ да произвеждатъ храни и които, ако не бѣше тютюневото производство, щѣха да живѣятъ при най-мизерни стопански условия. Благодарение на тютюневото производство ние виждаме маса планински околии да се радватъ на едно значително благосъстояние. Обаче сега, когато българскитѣ тютюни се конкуриратъ отъ гръцкитѣ и турскитѣ, и когато има повикъ, че голѣма частъ отъ нашето тютюнево производство не е продѣдена, ние трѣбва да се замислимъ да запазимъ реномето на нашитѣ тютюни и да осигуримъ опѣзи мѣста, които произвеждатъ доброкачествени тютюни, отъ конкуренцията на производителитѣ въ мѣста, дето се произвеждатъ долнокачествени тютюни. Азъ зная въ северна България много села, които произвеждатъ долнокачествени тютюни, но които тютюни при все това намиратъ пазаръ и биятъ доброкачествени български тютюни. Ако искаме да запазимъ тютюневото производство отъ единъ крахъ, да не дойде време, когато една голѣма частъ отъ нашитѣ тютюни да не могатъ да бъдатъ пласирани въ странство, ние ще трѣбва да определямъ мѣстата, дето ще може да се отглежда тютюневата култура.

Другъ е въпросътъ, дали трѣбва да остане сегашниятъ текстъ на чл. 13, или трѣбва да добие нова редакция. Азъ смѣтамъ, че г. министърътъ трѣбва да се съгласи да остане чл. 13, като за окончателната му редакция се повърне въ комисията, дето да му се даде ново съдържание, съ което да се гарантира нашето стопанство отъ произволнитѣ оценки на министра, когато ще определя мѣстата, дето не могатъ да се сѣятъ тютюни. Съ новата редакция на чл. 13 трѣбва да се създадатъ по-голѣми гаранции за безпристрастното определяне на районитѣ, въ които да се сѣе тютюнъ.

Моето предложение е да се повърне чл. 13 въ комисията.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. министърътъ на земледѣлството и държавнитѣ имоти.

Министъръ Я. Молловъ: Г. Минковъ! Мене ми се струва, че нѣма да има нужда отъ повърщане на чл. 13 въ комисията следъ като Ви дамъ обяснения. Недейте мисли, че нашитѣ доброкачествени тютюни, които се произвеждатъ въ най-пригоднитѣ за тютюни райони, ще могатъ да конкуриратъ малоазиятскитѣ и гръцкитѣ тютюни, които се произвеждатъ по брѣга на Бѣло-море. У насъ въ България като изключимъ Кърджалийско, се произвеждатъ тютюни, които не могатъ да конкуриратъ гръцкитѣ и турскитѣ. И заради туй, ако изискваме да запазимъ интереситѣ на нашето селско стопанство, ние ще трѣбва да дадемъ възможностъ на нашето селско население да сѣе тютюнъ тамъ, където намира за добре. Този, който иде тукъ да купува тютюни, той знае областитѣ на хубавитѣ и доброкачественитѣ тютюни и знае областитѣ, дето се произвеждатъ долнокачествени. Мога да ви кажа, че отъ много мѣста се търсятъ долнокачествени тютюни, и се купуватъ повече тютюни отъ северна България, отколкото отъ южна България. Това се дължи на обстоятелството, че у насъ не се търсятъ доброкачествени тютюни, каквито сѣ гръцкитѣ и турскитѣ, че по-добъръ пазаръ намиратъ въ Полша, Австрия, Германия и Чехия долнокачественитѣ тютюни. Тия, които купуватъ тютюни, купуватъ наредъ съ доброкачественитѣ и долнокачествени и тѣ много хубаво

знаятъ, какъвъ тютюнъ имаме въ Кърджалийско и другаде. Нѣщо повече. Фирмитѣ, които купуватъ, държатъ смѣта за тютюна на всѣка областъ, на всѣко село, дори на всѣки производител. Всѣки, който иде да купува тютюни тукъ, знае по-добре отъ насъ къде какви тютюни има. Заради това, въ интереса на народното стопанство и въ интереса на частнитѣ стопани е да се даде възможностъ да се произвежда тютюнътъ, който се купува и дери. Този, който идва да купува тютюнъ, той ще купи такъвъ, какъвто дери, а този, който произвежда тютюнъ, ще продаде, ако има условия да продаде. Поради това се налага да се даде свобода на тютюневото производство въ България. Ако вземемъ да ограничимъ да се произвежда тютюнъ само въ областитѣ, които произвеждатъ такива тютюни, каквито сѣ гръцкитѣ и турскитѣ, ние ще трѣбва да ограничимъ тютюневото производство до минимумъ: да се сѣе тютюнъ само въ Кърджалийско, отчасти въ Неврокопско, Горноджумайско, Дупнишко и Кочариновско. А това значи да забранимъ да се сѣе тютюнъ въ Пловдивско, дето се сѣе Пловдивския тютюнъ „Яка“, да забранимъ производството и въ Татаришарджишката околия, и при все това ще бъдемъ лишени отъ възможността да конкурираме гръцкитѣ и малоазиятскитѣ тютюни. Заради това въ интереса на националното стопанство е да допуснемъ да се сѣятъ тютюни навѣждаде. Отъ насъ се купуватъ много малко доброкачествени тютюни, които служатъ за подправка.

Ето защо, азъ бихъ молилъ да се съгласите да се премахне чл. 13, което ще бъде въ интереса на народното стопанство.

А. К. Минковъ (р): Мисълта ми е, че се явява свръх-производство, което се отразява както на тия, които произвеждатъ доброкачествени тютюни, така и на тия, които произвеждатъ долнокачествени.

Министъръ Я. Молловъ: Г. Минковъ! Интересно е, че тази година, когато има едно въздържане на пазара, когато има опасностъ селското население да не получи високи цени за тютюна, тютюневата култура се шири, защото и при по-низки цени тютюнътъ възнаграждава по-добре вложения капиталъ и трудъ, отколкото зърненитѣ храни.

Г. Чернооковъ (с.д.): Никакво ръководство нѣма въ сѣенето. Нѣма нито една опитна тютюнева станция. Сами казахте, че чужденцитѣ знаятъ по-добре къде какъвъ тютюнъ се произвежда.

Министъръ Я. Молловъ: Не е вѣрно. Има едно опитно поле въ с. Рила, има едно опитно поле въ Стрималяно при кооперацията „Асенова крепостъ“. Ще уредимъ опитни тютюневи полета, каквито трѣбва, но за това трѣбватъ нѣколко години. Ние трѣбва да установимъ кои сортове тютюнъ къде да се сѣятъ. Нашето нещастие е може би тамъ, че се произвеждатъ смѣсени сортове. На опитнитѣ полета предстои да определятъ кои сортове къде да се произвеждатъ, да произведатъ семе отъ тия сортове и да го дадатъ на населението за да може да произведе еднообразни тютюни, които се търсятъ на пазара. Въ това отношение сме взели мѣрки да направимъ всичко възможное.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Черневъ.

И. Черневъ (з): Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че предложението на г. Минковъ е неприемливо. Г. министърътъ добре обясни, защо трѣбва да се отгъбятъ чл. 13, но азъ искамъ да допълня неговата мисълъ. Въ Франция днесъ нашитѣ тютюни не се търсятъ; тамъ харманътъ се приготвява съ 70% колоннални тютюни и 30% гръцки или турски, а въ Германия и Полша туритѣ севернобългарски тютюни и отчасти сръбски, които едва тази година се явиха въ по-голѣмо количество на пазара. Изгледитѣ сѣ да засилмъ производството на по-долнокачественитѣ тютюни, отколкото на специалнитѣ ароматични, каквито се раждатъ въ Гърция и Македония. Азъ смѣтамъ, че трѣбва да се позволи свободното сѣене на тютюнъ, защото пазарътъ ще определи кои тютюни да се произвеждатъ.

Каза се, че ако се произвежда навѣждаде тютюнъ, има се страхъ, че не ще можемъ да пласираме нашитѣ тютюни, както тази година не сѣ пласирани. Мисля, че съвѣшно други сѣ причинитѣ за непласирането на нашитѣ тютюни — нашата държава малко се интересува да

намъри пазари на нашитѣ тютюни и затуй не можахме да ги пласираме. Ние имаме и доброкачествени, и по-долнокачествени тютюни, но нѣма кой да имъ намъри пазарѣ.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 12. Стариятъ чл. 14 се отмѣнява и на мѣстото му се вписва новъ чл., който става чл. 14:

„За ускоряване въвеждането и разпространението на по-доходни култури и подобрени сортове, Министерството на земледѣлното и държавнитѣ имоти може да доставя семена отъ такива, които раздава безплатно и по костуема или намалена цена.“

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 12, моля да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 13. Следъ чл. 14 се вписва новъ чл. 15:

„При нужда, за да се осигури прехраната на добитъка въ страната, Министерскиятъ съветъ, по мотивиранъ докладъ отъ министра на земледѣлното и държавнитѣ имоти, може да забрани износа на фуражни средства (сѣно, слама, кошета, рѣзанки и пр.)“

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 14. Стариятъ чл. чл. 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 и 22 ставатъ нови чл. чл. 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 и 23“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Атанасъ Минковъ.

А. К. Минковъ (р): Г. г. народни представители! Въ чл. 23 отъ закона се третира въпросътъ за така нареченитѣ скотовъдни фондове. Трѣбва да ви кажа, че тѣзи скотовъдни фондове, безъ да даватъ нѣкакви смѣствени, голѣми резултати, възбуждатъ едно голѣмо недоволство у населението, особено въ рѣжето населенитѣ околии, дето нѣма земя за обработване. Отъ наближенията, които съмъ правилъ въ нашия окръгъ, зная, че най-лошо и не рационално се използватъ земитѣ, които сж опредѣлени за скотовъдни фондове. Ето защо, населението, много основателно, съ всички средства, които има, и съ всички задкулисни влияния, гледа да се отърве отъ такова едно задължение, да отдѣлятъ частъ отъ мерата си за скотовъдни фондове. Още повече това стремление на населението е личитивно и се оправдава, като се има предъ видъ, че въ голѣма частъ отъ България селскитѣ мери сж разграбени, и това, което е останало отъ тѣхъ, едва ли ще може да служи, за да се изкарва добитъка на населението на чистъ въздухъ и движение. Но вие ще ми възразите, че съгласно закона за меритѣ ще трѣбва да се върнатъ онѣзи части отъ земитѣ, които сж разграбени незаконно. Такова е постановлението на закона, такова е и пожеланието на всички ни, обаче азъ смѣтамъ, че ние трѣбва да гледаме на въпроса право въ очитѣ и да ценимъ повече фактическото положение; въ което се намираме, отколкото пожеланията. Фактически ние не ще можемъ; въпрѣки всички протоколи на разграничителнитѣ комисии, да върнемъ онази частъ отъ меритѣ, които сж разграбени, защото съ това ще увредимъ интереситѣ на 400—500 хиляди избиратели, които никога нѣма да позволятъ; при естествено влияние, което има демокрацията въ управлението, да стане това. Още преди 1903 г., когато излѣзе първиятъ законъ на Генадиева за меритѣ, нашитѣ мери се разграбиха отъ населението и това разграбване продължава, въпрѣки че се създаде другъ законъ за меритѣ въ 1911 г. Сега много малко сж селата — само въ мѣстности, където населението е по-рѣдко — които иматъ мери. Предъ видъ на това, че земната площъ е малко, мерата, която е останала на селата отъ разграничителнитѣ комисии, фактически е едва достатъчна да излѣзе добитъкътъ на свобода, нашитѣ селяни много основателно се противопоставятъ на скотовъднитѣ фондове.

Второ ми съображение противъ скотовъднитѣ фондове е, че тѣ не се използватъ рационално и досега не сж дали абсолютно никакви резултати за повдигането на

скотовъдството въ нашата страна. Въ нашия край, където скотовъдството е на завижда висота и където имаме най-добъръ добитъкъ, мога да ви кажа, че повдигането на скотовъдството тамъ се дължи на инициативата на нашитѣ добри земледѣлци и благодарение на съседството ни съ Сърбия, дето добитъкътъ е доста добъръ и отъ дето нашитѣ селяни взиматъ добъръ примѣръ.

Колкото се касае до онова постановление въ закона, съ което градскитѣ и селскитѣ общини, които нѣматъ мери, се задължаватъ да опредѣлятъ известна такса върху добитъка, азъ смѣтамъ, че то е абсурдно. Вие не можете да задължите София и голѣмитѣ градове, които иматъ добитъкъ, когото гледатъ на съвсемъ други начала, само заради това, защото нѣматъ мери, да взематъ известна такса върху добитъка за скотовъднитѣ фондове, които нѣма да бждатъ използвани за нуждитѣ на съответнитѣ общини, а се предоставятъ съ следующитѣ членове на закона да бждатъ използвани съ нѣкакви окръжни комитети.

Ето защо азъ се противопоставямъ на учредяването на тѣзи скотовъдни фондове за смѣтка на общинскитѣ мери, които и безъ това не сж достатъчни. Ние имаме единъ законъ за трудовитѣ земледѣлски стопанства. Ние трѣбва да приложимъ този законъ, ако той не е действително едно хвърляне на прахъ въ очитѣ на населението, или единъ законъ за тонковцитѣ, както се каза. Доволното се простиратъ моитѣ сведения, почти всички отчуждени частни земи сж повърнати отъ анкетнитѣ комисии на собственицитѣ подъ предлогъ, че сж били земледѣлци, макаръ тѣ никога да не сж сънували земледѣлие. При закона приложението на закона, ако искате да дадете земя на малоземелнитѣ, вие ще трѣбва да посетите на меритѣ, както и комиситѣ по приложение на закона за трудовитѣ земледѣлски стопанства сж посетили да раздаватъ меритѣ. Ако отдѣлите земя отъ меритѣ, които и безъ това сж малко, за да създадете скотовъдни фондове — и за тѣзи скотовъдни фондове ще се отдѣлятъ най-добритѣ мери — нѣма да остане нищо отъ меритѣ, като се запази минимума за движение на добитъка, за раздаване на малоземелното население.

Д-ръ Й. Фаденхехтъ (д. сг): Не е вѣрно.

А. К. Минковъ (р): Това е фактически така, г. Фаденхехтъ, и г. министърътъ ще Ви каже, че навсякъде селата се противопоставятъ на отдѣлянето на земя за скотовъднитѣ фондове.

Д-ръ Й. Фаденхехтъ (д. сг): Азъ казахъ, че не е вѣрно твърдението Ви, че законътъ за трудовитѣ земледѣлски стопанства е само за хвърляне прахъ въ очитѣ на населението.

А. К. Минковъ (р): Азъ казахъ: ако не искате съ този законъ да хвърляте прахъ въ очитѣ на населението.

Независимо отъ това, има съображения и отъ другъ характеръ противъ образуването на скотовъдни фондове. Всяка община ще трѣбва да се грижи за развитието на поминъкъ на своето население, съобразно съ своята икономическа структура. Вие не можете общини, които не сж нито скотовъдни, нито земледѣлски, да ги карате да създаватъ скотовъдни фондове; ще имъ предоставите свободата тѣ да си иматъ своя икономическа политика и когато гласувате новия законъ за общинитѣ, трѣбва да имъ дадете право и средства да се грижатъ за поминъка на своето население. Тогавъ ще се постигнатъ много по-голѣми резултати, отколкото се постигатъ сега.

Независимо отъ това, системата на образуване фондове е една опасна система. Съ тази система на образуване на фондове и на създаването на таки, държавата маскира увеличението на данъцитѣ, които налага на населението. Трѣбва да се противопоставимъ на фондоветѣ; фондове само въ изключителни случаи трѣбва да се допускатъ. Ако държавата се грижи и трѣбва да се грижи за повдигането на нашето скотовъдство, кѣтъ което българското стопанство трѣбва да премине, защото въ скоро време земята нѣма да стига; за да се изхранва нашето население, и за да може нашето стопанство да произвежда продукти, които намиратъ сигуренъ пласментъ въ странство, държавата ще трѣбва да харчи, а не трѣбва да посѣва на меритѣ на общинитѣ.

Освенъ това, ние знаемъ, че нашитѣ общини вегитиратъ; едва имъ достигатъ средствата за изплащане заплатитѣ на чиновнитѣ. Вземете Софийската община, една отъ най-фаворизираниитѣ общини, въ която се леятъ милиони, върху която се излива благоволенieto на Кама-

рата, една община за смътка на която бедният български общини, селски и градски, които не могат да си построят едно училище, откълят 60 милиона лева, за да си направят водопроводът. И тази община не може да изплаща редовно заплатите на своите чиновници: нейният бюджет възлиза единствено на книга, каквито бяха и бюджетите на комунистическите общини, които гласуваха бюджетите по 50—60 милиона лева, за да хвърлят само прах във очите на населението, а във същност реализираха само една трета от това, което гласуваха. Когато общините се намират във такова положение, за една общонародна кауза и за един въпрос, който интересува общото национално стопанство, защо ще налагаме един специален налог на общините? Това е задача на държавната политика. Ако държавата ще трябва да се грижи за повдигане на скотовъдството в цялата страна, парите за това ще трябва да ги намери от своите приходи, не да ги взема от общинските бюджети във форма на разни фондове, а да прахосва своите средства за други непроезводителни цели. Не съм аз този, който ще се противопостави на вежика една щедрост от страна на правителството за повдигане на скотовъдството, въ което аз виждам бъдещето на българското национално стопанство. Но при това положение на общините да посъбваме на тяхните скромни средства, които едва им достигат за изплащане заплатите на техните чиновници, аз съмтам, че това е една политика, която не отговаря на здравите изисквания, която е противна на автономията на общините и която ще оттежи още повече тежкото положение, въ което днес се намират тези общини. Ако действително общините бяха добре, все можехме да допуснем такъв един абсурд, едно такова противоречие за разрешаването на един общонароден въпрос: държавата да прибегне към помощта на общините. Но общините сега са във много по-лошо положение, отколкото държавата и ние не трябва да посъбваме на тях. Ако е необходимо държавата да се погрижи за повдигане на скотовъдството, тя трябва да предвиди нужните за това средства въ държавния бюджет, а не да маскира своята дългачна политика с извънредни такси върху тютюна, такси върху лозята, такси върху предмети от първа необходимост под формата на октроа и общински налози.

Г. г. народни представители! Ако прегледате всички закони, ще видите, че и по закона за санитарно-ветеринарната служба, и по закона за подобрене на земледълското производство, и по закона за народното просвещение, и по маса други закони, всичко се трупа върху общините. И ако прегледате един бюджет на едно общинско управление, вие ще видите, че ако общинските съвети изпълнеха буквално законите, половината от средствата им ще отидат за различни фондове. Но благодарение на това, че у нас мѣстно самоуправление никога не е имало, че кметовете, които са се избирали, са имали влияние пред министрите, въ бюджетите на общините се предвиждат минимални суми за разните фондове и министърът на вътрешните работи ги е утвърждавал. Освен това тези суми, макар че са вписани въ бюджета, не са били реализирани, или ако общината е опозиционна — аз ще ви кажа какво ще направи — ще предвиди фиктивни пера въ бюджета, и когато дойде време да се искат, казват: нѣмаме пари. Министърът, разбира се, не може да ги вземе и тези пера остават нереализирани. Това е фактическото положение, г. министри. Ние, които постоянно живѣем между народа, знаем въ какво положение се намират общините. Не трябва да вземаме от скромните средства на общините, а напротив ще трябва да им създадем такива. Тогава когато тук ще се разисква закона за общините, ние ще трябва да освободим общините от предвиждането на тези излишни и задължителни такси които взема държавата, защото това събвразводително на общините, събвз инициативата на добрите общински съвети и на добрите кметове да имат своя политика. Ако е въпрос, че въ земледълските села и градове, въ които може да се развие скотовъдството, общинските съвети ще трябва да се грижат за това скотовъдство съобразно съ мѣстните нужди, дайте инициатива на съветите, на мѣстните деятели да се състезават, да имаме една борба на принципа почва, казва да бъде общинската политика, а не да имаме борба както е въ София, дори въ голѣмните градове, кой да бъде кмет. Политиката на един общински съвет е строго очертана въ закона: тя и тя са разходите за стопански инициативи, а за социална и за икономическа политика не остават

никакви средства на общината. Ето защо аз предлагам чл. 23, съ който се уреждат тези фондове за смътка на общините, да бъде изхвърлен, или да се върне въ комисията и там да се нареди този фонд да остане да се образува съ ония такси, които не засѣгат мерите и средствата на българските общини.

От друга страна въ сборника, където е печатан законът, въ чл. 23 има една фактическа грѣшка, която се дължи на печатницата, но не е поправена. Въ чл. 23 буква б се казва, че общините, които имат бюджети до 500 000 л. откълят 20% отъ своя бюджет, когато то е 2%.

По тези съображения валага се чл. 23, който става чл. 24, да се върне въ комисията и въпросът да бъде разгледан съвместно съ финансовата комисия и съ хората, които се занимават съ изработването на закона за общините, за да се даде на члена редакция, която да отговаря на нуждите, но същевременно да не се налага на общините излишни, безсмислени и тягостни задължения.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Вие не правите конкретно предложение.

А. К. Минков (р): Права — да се върне въ комисията.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Трябва да направите предложение за изменение на параграфа и да искате да отиде въ комисията, а вие не правите предложение за изменението му.

А. К. Минков (р): Права предложение да се върне въ комисията.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Има думата народния представител г. Ради Василев.

Р. Василев (д. сг): Г. г. народни представители! Истинна г. Минков не прави конкретно предложение, но аз вземам думата за да опровергая неговото мнение, че за общините всичко трябва да се дава от държавата и че стопанската политика на общините не се състояла въ нищо друго, освен въ това: общините да плащат средствата на държавата. Тъкмо обратното е вѣрно. Общините, които преди всичко имат известно значение като стопански единици — не толкова като административни единици — които имат за задача твърде много да помогнат на поминѣка на хората и да съсредоточат цялата своя дейност за повдигане на земледълското стопанство, те би трябвало да вземат въ ръцете си всичко, което се убежда от настоящия закон. И ако въ добре уредените общини на Запад виждате и санитарната, и благоустройствената, и стопанската политика, взети от общините, и те съ свои средства разрешават задачите без опеката на държавата, у нас още трябва да стоим под известна опека на държавата, защото у нас общините още не са достигнали тази висота, на която се намират здравите автономни общини на Запад. И мене много ми е чудно как г. Минков може да поддържа становището, че държавата трябва да изразхола всичко, а не общините. Този фонд, който се създава от разни източници въ общините и за който много малка част се взема от бюджетите на общините — 2% отъ разходни бюджетни до 500 000 л. — този фонд, съгласно § 17 отъ законопроекта, се управлява от една комисия, която се избира от мѣстния общински съвет; значи този фонд се реализира от мѣстната община чрез нейни представители. И опази община, която има амбицията да направи нѣщо въ стопанско отношение, напр. въ случая за повдигането на скотовъдството въ своя район, тя има възможност да го направи чрез своите представители, кметът и двамата съветници, които участвуват въ комисията, защото измѣнената първа алинея на стария чл. 25 гласи: (Чете) „Фондът се управлява отъ скотовъдна комисия, състояща се отъ общинския кмет за председател и двама общински съветници, избрани отъ общинския съвет, за членове. Въ скотовъдната комисия влизат и по един представител на скотовъдните мѣкарска, земледълска дружба и кооперации“. Какъв по-добър състав за една комисия отъ този, въ който влизат трима души излъзали отъ общинския съвет, допълнена съ хора специалисти, които се занимават съ скотовъдство, или хора, които имат за целъ повдигане на нашето скотовъдство? Какъв по-добър състав на една комисия, излъзана отъ самата община, която ще управлява този фонд и която нѣма да зависи нито отъ държавата, нито отъ когото

и да е, при упражнението на своите права? Неуместна е, следователно, забележката на г. Минковъ, нито пъкъ има нужда да се повръща въпросът наново за разглеждане въ комисията, както той иска. Сега въ текста на стария чл. 23, който става чл. 24, стават промѣни и то промѣни не въ таксият, които трѣбва да се взематъ, не и въ начина на опредѣляне фонда, но промѣни, които целятъ унифицирането на фондовете, групирането имъ въ по-големи суми, като се взема общото сътрудничество на всичките общини, за да може съ излишъците да си услужватъ и други общини, които нѣматъ свои средства и които, при малките си бюджети, сега не могатъ да направятъ нищо. Тукъ се иска за всѣка община да се опредѣли единъ районъ, да се опредѣли едно стопанство отъ този фондъ. И досега го имаше въ стария текстъ, но нѣмаше санкция, а сега има такава: до известенъ срокъ ако се не направи, ще отиде една комисия да опредѣли пространството.

Значението на тѣзи фондове е грамадно, г. г. народни представители, особено днесъ, когато България изнемогва, когато държавата много малко може да даде. Намистина, сега което дава държавата, много превисава това, което се даваше преди година-две; сега въ двата бюджета, както въ редовния, така и въ бюджетопроекта на фондовете, който ще ви се представи на второ четене утре или други денъ, ще видите и при днешното положение на държавната хазна какви грамадни суми се даватъ отъ държавата за повдигане на този клонъ отъ нашето народно стопанство, който въ това отношение безспорно трѣбва да бъде подпомогнатъ, за да може да се развие. Дава се, но средствата на държавата не сж достатъчни; необходимо е общините, които ще помагатъ, на себе си, на своите хора, да направятъ нѣщо, и заради това се създаватъ тѣзи фондове. Отъ тѣхните редовни бюджети това не може да се направи, а трѣбватъ други източници — има ги изброени въ текста на стария чл. 23 — които източници допълватъ средствата по редовните бюджети, и ако не тази година, следъ 2—3 години ще могатъ да се набератъ по-големи суми. И сега, съ групирането на фондовете, съ даването средства на по-бедни общини отъ излишъците, на почвата на кооперативното подпомагане на общините, всѣка община по реда, ако не тази година, следъ 2—3 години.

А. К. Минковъ (р): Следъ 100 години!

Р. Василевъ (д. сг): Не следъ 100 години. — . . . ще има достатъчно средства да подпомогне развитието на скотовѣдството въ своя районъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Минчо Дилиановъ.

М. Дилиановъ (з): Г. г. народни представители! Азъ мисля, че този параграфъ нѣма защо да бъде наново връщанъ въ комисията. Отъ комисията той е излъгълъ съ едно значително подобрение. Въ стария текстъ на чл. 23 е казано, че всѣка община трѣбва да си има скотовѣденъ фондъ за смѣтка на мерата, като предварително отдѣли всичко онуй, което е потребно за обща папа съгласно закона за т. п. с. а по-нататъкъ е казано, че въ онѣзи общини, които немогатъ да строятъ това, ще трѣбва комисията по т. п. с. да опредѣли да се плаща такса на глава добитъкъ въ полза на този фондъ. Сега се прави отклонение, въ ущърбъ на скотовѣдците въ смисълъ независимо отъ това, дали ще се плаща такса за папата въ общото пасище, облага се добитъкътъ на глава. Това се отнася главно за населените мѣста, където нѣма да има скотовѣденъ фондъ отъ земя. Азъ мисля, че това е много резонно. Напр. да вземемъ София; едва ли ще може отъ нейната мера да се отдѣли такъвъ голѣмъ фондъ, какъвто ще изискватъ бъдещите скотовѣдни нужди на София. Но за да може, отъ друга страна, да се гарантиратъ приходите на фонда, може да се посегне върху интересите на мѣстните скотовѣдци, въ смисълъ да се обложатъ на глава добитъкъ. Вие знаете, че твърде много скотовѣдци въ голѣмите градове спекулиратъ съ млѣчните продукти — млѣко, сирене, масло и др.; така че необходимо и справедливо е едно облагане, което министерството сега иска и което ще бъде папъ за тѣхъ, защото средствата на фондовете ще отидатъ за подобрение на добитъка, за доставяне на разплодници и т. н.

А. К. Минковъ (р): И за разходки на агрономите!

М. Дилиановъ (з): То е работа на министра да следи, кой може да злоупотребява. Тогава, ако така мислите, внасте предложени да се закрие скотовѣдниятъ фондъ.

Азъ мисля, че много добросъвестно министерството е искалъ да се измѣни и подобри съществуващиятъ законъ, за да се засилитъ скотовѣдните фондове въ ония мѣста, където нѣма мери и не могатъ за смѣтка на мерите да бъдатъ засилени.

Поддържамъ промѣната тѣй, както е предложена отъ комисията.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Една малка поправка. Въ чл. 23, който сега става чл. 24, въ пунктъ г се казва, че фондътъ се образува отъ глобитѣ на нарушителите по глава II отъ настоящия законъ. Не трѣбва да се казва „настоящия законъ“, защото той има нѣколко глави, а трѣбва да се каже „глава II, отдѣлъ втори“. Това е писано въ стария текстъ, защото законите сж били нѣколко, които въ последствие сж слѣпти въ единъ. Напр. има глава II, въ която се предвижда „глоба на длъжностни лица“. Заради туй трѣбва да се каже „глава II отъ отдѣлъ втори“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. докладчикъ! Какво ще кажете?

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): Съгласенъ съмъ съ поправката на г. Мирски.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има предложение отъ г. Мирски въ буква „г“ къмъ стария членъ 23, който сега става чл. 24, думите „настоящия законъ“ да се замѣнятъ съ думите „отдѣлъ II“. Съ тази поправка е съгласенъ съ докладчикътъ. Който приематъ тази поправка моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Г. Минковъ прави предложение, отъ чл. 23, който става чл. 24, да се изхвърлятъ точки а и б. Обаче г. Минковъ прави едно друго предварително предложение, а именно да се върне параграфътъ въ комисията, която да се занимае наново. Ще сезирамъ Събранието съ предварителния въпросъ, дали е съгласно параграфътъ да се изпрати наново въ комисията. Който приематъ това предложение на г. Минковъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Тогава ще пристъпимъ къмъ гласуване предложението на г. Минковъ за заличване на букви а и б отъ чл. 23. Който приематъ предложението на г. Минкова, а именно да се изхвърлятъ букви а и б отъ чл. 23, който става чл. 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

М. Дилиановъ (з): Има печатна погрѣшка въ точка а. Отбѣлзано е 20%, а трѣбва да бъде 2%.

Х. Мирски (д): Въ закона публикуванъ въ „Държавенъ вестникъ“, е 2%.

Р. Василевъ (д. сг): 2% е.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 15 заедно съ гласуваната поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)
§ 16. Стариятъ чл. 24 става новъ чл. 25“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Който приематъ § 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)
§ 17. Въ стария чл. 25, който става новъ чл. 26, първа алинея се измѣнява както следва:

„Фондътъ се управлява отъ скотовѣдна комисия, състояща се отъ общинския кметъ за председателъ и двама общински съветници, избрани отъ общинския съветъ, за членове. Въ скотовѣдната комисия влизатъ и по единъ представителъ на скотовѣдните млѣкарски, земледѣлски дружества и кооперации, ако има такива“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Атанасъ Минковъ.

А. К. Минковъ (р): Г. г. народни представители! Азъ не намирамъ смисълъ фондътъ по скотовѣдството да се уп-

равлява отъ нѣкаква специална комисија, защото тогава ще трѣбва по съответнитѣ разходи да имаме специаленъ фондъ и той да се управлява отъ специална комисија. Имаме общински съветъ, на който компетентността и безъ това е твърде малка; нѣма защо сега, при паличността на общински съветъ въ който населението е представено по най-справедливъ начинъ чрезъ пропорционалната изборна система, нѣма защо, казвамъ, да създаваме едно ново управление на този фондъ, разходитѣ за което управление задължително да фигуриратъ въ бюджетитѣ на общинитѣ. Ето защо, азъ предлагамъ фондътъ да се управлява отъ общинския съветъ, който ще му гласува специаленъ бюджетъ, така, както имаме маса фондове — напр. по епизоцититѣ или училищнитѣ фондове — за които общинскитѣ съвети гласуваатъ специални бюджети. Нѣма смисълъ да се създава една нова комисија, да създаваме нови учреждения при и безъ това многото учреждения въ България. Фактически и досега е било така: общинскитѣ съветъ е опредѣлялъ, а лицата, които сж били избрани не сж се явявали и не ги знають кои сж.

Така че, при паличността на общинския съветъ, който е най-близко до населението, азъ смѣтамъ, че е разумно фондътъ да се управлява отъ общинския съветъ, а не отъ случайно избрани лица.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): Общински съветници сж.

А. К. Минковъ (р): Общински съветници по делегация; влизатъ и земледѣлци, които не дохождатъ, и по такъвъ начинъ се делегира правото само на двама случайно избрани общински съветници.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): Какъ „случайно“? Тогава и цѣлниятъ общински съветъ, споредъ Васъ, е случаенъ!

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Ако приемемъ предложението на г. Минковъ, фондътъ да се управлява отъ общинския съветъ, при положението у насъ, че общинскитѣ съвети сж най-малко отъ 12 души, а при съставни общини съветниците по нѣкой пътъ сж отъ 7—8 села, то ако речемъ да ги викаме тѣ да се занимаватъ съ управлението на фонда и тѣ да упражняватъ разходитѣ по този фондъ, това значи да не се върши никаква работа, защото никога всички нѣма да се събератъ, въпроситѣ постоянно ще се отлагатъ, а пъкъ управлението на този фондъ не може да се остави да зависи отъ случайности, дали ще се яви Иванъ или Драганъ. Практиката на хората, които сж надзиравали тѣзи фондове, ги е довела до убеждението, че колкото по-малко сж хората, които управляватъ фонда, разбира се изходящи пакъ отъ общински съветъ, толкова по-добре той се управлява. Къмъ тѣхъ се прибавятъ и хора, които иматъ практика по скотовѣдството, представители на скотовѣднитѣ млѣкарски дружества и на кооперации, и тѣ да участвуватъ въ управлението на този фондъ. Тѣхното събиране е лесно, тѣ сж въ самото село и могатъ всекога да бждатъ викани, когато, ако цѣлниятъ общински съветъ бжде виканъ, на практика нѣма да има резултатъ, само ще се замедлява работата и по никой начинъ нѣма да се постигне това, което се цели съ тѣзи фондове. Моля г. Минковъ да не настоява на предложението си. Тримата представители на общинския съветъ пакъ сж избрани отъ цѣлния съветъ.

А. К. Минковъ (р): Не трѣбва да създаваме такъвъ прецедентъ: по делегация да вълагаме запитата на общин интереси. И досега фондоветѣ се управляваха и средствата се изразходваха отъ скотовѣдци, които сж избрани отъ населението. Но въ голѣмитѣ градове, като София, знають ли кой е избранъ, а въ тѣзи фондове отиватъ съ стотици хиляди лева? Голѣмитѣ интереси трѣбва да бждатъ въ рѣшетъ на общинския съветъ. Защо ще делегирате това право на двама общински съветници, когато този въпросъ — управлението на фонда — който засѣга най-важния интересъ на стопанската ни политика, трѣбва да бжде разискванъ публично въ общинския съветъ, а не двама души да харчатъ стотици хиляди лева.

Р. Василевъ (д. сг): Ами кой ги е пратилъ тѣхъ? Нали общинския съветъ?

А. К. Минковъ (р): Тѣ нѣматъ никакви права, а общинскитѣ съветници се чувствуватъ всички като представители на населението. Азъ питамъ: ако въ София има такава

комисија и тази комисија се попълни споредъ закона, ще знають ли хората кои сж избрани? А последнитѣ ще има да упражняватъ единъ бюджетъ, който може да възлѣзе на 1 милионъ лева.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Минчо Дилиановъ.

М. Дилиановъ (з): Азъ моля г. докладчика на комисията да даде обяснение по новата редакция на алинея първа на стария чл. 25, който сега става чл. 26. Стариятъ текстъ гласи: (Чете) „По отношение разходването на сумитѣ отъ скотовѣдната комисија, състояща се отъ общинския кметъ, по единъ общински съветникъ за всеко населено мѣсто, по единъ представителъ на скотовѣднитѣ, млѣкарскитѣ, земледѣлскитѣ кооперации и дружества, ако има такива, и двама грамотни скотовѣдци, избрани отъ населението въ срокъ отъ две години“. Сега комисията е въ другъ съставъ: общинския кметъ за председател и двама общински съветници, избрани отъ общинския съветъ, за членове, плюсъ единъ представителъ на скотовѣднитѣ млѣкарски, земледѣлски дружества и кооперации, ако има такива. Знаете, че има съставни общини отъ по 5—6 дори до 10 населени мѣста. Стариятъ текстъ даваше възможностъ на всеко населено мѣсто да си има специална скотовѣдна комисија, като общинскиятъ кметъ се замѣстваше отъ кметскитѣ замѣстникъ, плюсъ единъ съветникъ отъ самото мѣсто и двама грамотни скотовѣдци, избрани отъ населението — ставатъ четири души — а ако въ населеното мѣсто има кооператори, комисията става отъ 5—6 души членове. Сега, щомъ въ комисията ще влизатъ кметътъ и само двама съветници, не ще ли се затрудни развитието на скотовѣдството въ селата, образували съставни общини? Азъ моля по този въпросъ да се дадатъ обяснения, да не би да се спъне развитието на скотовѣднитѣ фондове въ съставнитѣ общини.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Докладътъ на началника на отдѣлението и на лицата, които сж надзиравали тѣзи фондове, бѣше такъвъ, че никой отъ тѣзи състави отъ 10—15—20 души по закона не се е събиралъ да решава въпроситѣ, свързани съ тѣзи фондове, а самъ секретарь-бирникитѣ ги е решавалъ и нѣкои отъ решенията въ последствие сж били само приподписвани. Такава една комисија отъ 10—15 души не може да управлява такъвъ единъ фондъ. Общинскиятъ съветъ, който се избира отъ населението въ всички села на дадена съставна община, който представлява тия села, който избира отъ своята срѣда трима представители — кмета и двама общински съветници — не е лишенъ никога да иска отъ своитѣ делегати въ тая комисија да му докладватъ какво е положението на фонда, да разискава, да критикува и пр. Но единъ общински съветъ, като напр. София, отъ 60 души, или въ Варна или Пловдивъ, отъ 30—40 души, той да се занимава съ въпроса по какъвъ начинъ да се управлява фондътъ и цѣли заседания да губи въ спорове, това, ще се съгласите, е работа, която само ще пречи.

А. К. Минковъ (р): Софийскитѣ общински съветъ какъ гласува бюджета за метачитѣ?

Р. Василевъ (д. сг): Общинскиятъ съветъ пакъ ще гласува тѣзи такси.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): Общинскиятъ съветъ не управлява метачитѣ.

Р. Василевъ (д. сг): Общинскиятъ съветъ не се лишава отъ възможността той да управлява този фондъ, защото той гласува тѣзи такси.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Какво е Вашето предложение, г. Дилиановъ?

М. Дилиановъ (з): За да не страдатъ интереситѣ на скотовѣднитѣ отъ разнитѣ населени пунктове, азъ предлагамъ въ състава на скотовѣдната комисија, освенъ тия, които сж предвидени въ този членъ на законопроекта, да влиза и по единъ представителъ отъ всеко населено мѣсто въ общината. По този начинъ всеко населено мѣсто ще има

свой представител в скотовъдната комисия, който ще застава интересит на скотовъднит в това населено мѣсто.

Министър Я. Моллов: При съставни общини — пали?

М. Диланов (з): Да, при съставни общини.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Съгласни ли сте, г. министре?

Министър Я. Моллов: Да, съгласен съм, при съставни общини.

М. Диланов (з): При съставнит общини в скотовъдната комисия да влиза и по един член от общинския съвет за всѣко населено мѣсто в общината.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: А втората част: „В скотовъдната комисия влиза и по един представител на скотовъднит мѣсткарски, земеделски дружества и кооперации, ако има такива“?

М. Диланов (з): То си остава.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Г-да! Има предложение от г. Минков, което, ако се приеме, прави предложението на г. Диланова излишно, а именно § 17 да се заличи.

А. К. Минков (р): Не да се заличи, а да стане „Фондът се управлява от общинския съвет“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Предложението на г. Минкова е § 17 да има тази редакция: „Фондът се управлява от общинския съвет“. Който приемат предложението на г. Минкова, моля, да вдигнат рѣка. Мнѣшество. Събранието не приема.

Г. Диланов предлага, и г. министърът е съгласен, да се каже, че „Фондът се управлява от скотовъдната комисия, състояща се от общинския кмет за председател и по един общински съветник от всѣко населено мѣсто в общината“.

Р. Василев (д. сг): Не, остава си кметът и двамата общински съветници, а при съставнит общини влиза и по един съветник от всѣко населено мѣсто в общината.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Значи предложението на г. Минчо Диланов е в края на първото изречение да се прибавят думит „а в съставнит общини и по един общински съветник от всѣко населено мѣсто в общината“.

Който приемат това предложение на г. Минчо Диланов, моля, да вдигнат рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Който приемат § 17 съ току-що приетата добавка, моля, да вдигнат рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. сг): (Чете)

„§ 18. В стария чл. 26, който става нов чл. 27, думит „окръжния управител по представление на“ се изхвърлят а на края препинателният знак „.“ се замѣня съ „.“ и се прибавят думит „след изслушване мнението на ветеринарния лѣкар“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Който приемат § 18, моля, да вдигнат рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. сг): (Чете)

„§ 19. Старит чл. чл. 27 и 28 стават нови чл. чл. 28 и 29“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Който приемат § 19, моля, да вдигнат рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. сг): (Чете)

„§ 20. Към стария чл. 29, който става нов чл. 30 се вписват следнит нови алинеи:

„От излишнит фондове в отдѣлнит общини на всѣки окръг при Българската земе-

делска банка, дето е седалището на земеделската подвижна катедра или окръжния агроном, се образува окръжен фонд за подобрене на скотовъдството. От този фонд се дават заеми на ония общини, които пѣмат достатъчно средства за набавяне на общински разплодници и за мѣропрития, изброени в чл. 25 от този закон, съ същит лихви, които дава Българската земеделска банка на фонда.

Сумит, превишаващи разходнит скотовъден бюджет, се предвиждат в клона на Българската земеделска банка, дето е седалището на земеделската подвижна катедра или окръжния агроном, по нареждане на директора на съответната земеделска подвижна катедра или съответния окръжен агроном, респективно неговия замѣстник.

Управлението и използването на окръжния фонд за подобрене на скотовъдството се ръководи от подвижната земеделска катедра или от държавния агроном в окръжния град, респективно неговия замѣстник, като се има пред вид и мнението на окръжния ветеринарен лѣкар.

Всѣки клон на Българската земеделска банка в седалището на подвижната земеделска катедра или в окръжния град, ако пѣма подвижна земеделска катедра, води партидна книга съ смѣтки за всѣка община поотдѣлно и олихвява предвиденит в окръжния фонд суми.

Подробностит за управлението и използването на окръжния фонд за подобрене на скотовъдството се уреждат съ специална народба.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Има думата народният представител г. Атанас Минков.

А. К. Минков (р): Г. г. народни представители! Аз мисля, че тѣзи нови алинеи, които се прибавят към съответния член от закона съ този § 20, не могат да се приемат, защото съ крайно противоправни. У нас учрежденията, които се занимават съ обществени работи, съ строго опредѣлени: общинскит съвети, окръжнит съвети и Народното събрание. Не можем ние да дадем на никакви чиновници, случайно назначени от министра, правото да разполагат съ обществени суми. В коя държава го има това? Аз зная, че даже и в Русия, когато бѣше абсолютическа държава, общественит средства се разходваха от учреждения, които бѣха установени по закон. Вѣрѣки постановленията на чл. 3 от конституцията, вѣрѣки това, че по смисѣла на държавното управление, държавният чиновник не може да разполага съ обществени средства, независимо от волята на отговорнит за това учреждения, ние създаваме съ този параграф пѣкаква си комисия от агрономи и подвижни земеделски катедри, която ще има правото да управлява окръжния фонд, който ще се образува от излишнит на скотовъднит фондове в отдѣлнит общини на всѣки окръг. Тук има и друг един абсурд: един държавен чиновник, който зависи от министра, ще дава от този фонд пари в заем на нуждающит се общини. Може ли да се допусне това? Въ действующия закон не бѣше допусната такава една безсмислица. Кой ще носи отговорност за разходването на тѣзи обществени средства? Кой ще бѣдат факторит, които ще влияят върху направлението на политиката на тоя агроном, който управлява катедрата, за да изразходва в това или онава направление средствата на този фонд, съ които той разполага? Вие поставяте надъ общинския съвет пѣкаква катедра, в която често пъти има агрономи — трѣбва да го призная, без да искам да хвърлям укор върху агрономит — които не разбират от стопанската структура на околията, и тия агрономи ще дават заеми на общини и ще бѣдат като по-горна институция от тѣх! Това по никак начин не трѣбва да се допусне. Общинит не могат да се сношават съ една по-горна контролна институция, която да стои един вид надъ държавната власт, представявана от своит най-висши учреждения, и надъ окръжния съвет. Един случайно чиновник агроном не могат да разполагат съ обществени средства. Това е противно и на закона за бюджета, отчетността и предприятията, защото държавнит чиновници изразходват обществени средства съобразно съ гласуваната бюджет и съгласно законит. Съ този параграф сега вие давате на държавни чиновници, назначени от министра, дискреционна власт: да дават земи на общинит и въобще да управляват окръжнит фондове

тъй, както тѣ искатъ. Като знаете, че агрономитѣ сж обикновени хора, които сж ангажирани съ своята специалност и при това зависятъ отъ министра, можете да си представите какво може да се върши съ средствата на тия фондове, щомъ тѣ ще опредѣлятъ какъвъ заемъ и на коя община трѣбва да се даде.

Ето защо, азъ се обявявамъ противъ приемането на този параграфъ или, най-малкото, ще трѣбва да се измѣни съдържанието му.

Моля почитаемата комисия да се съгласи, щото окръжниятъ фондъ за подобрене на скотовѣдството да се управлява отъ стювения окръженъ съветъ, който е контролна инстанция надъ общинитѣ по законъ, който е изборно учреждение, където ще има контролъ и където ще може да се даватъ указания за насоката, въ която да се изразходватъ средствата на този фондъ.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Радъ Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Такива фондове, съ които се цели било подобренито на скотовѣдството, било подобренито на благоустройството въ окръжитѣ, смѣстуватъ. И г. Минковъ ще признае, има фондъ за кооперативно водоснабдяване, има фондъ за кооперативенъ строежъ на основни народни училища, който се създаде съ гласуването миналата година на единъ законъ по Министерството на народното просвѣщене, който фондъ ще се образува пакъ по такъвъ начинъ: ще се събиратъ средства отъ всички общини и ще се строятъ училища последователно за една, втора, трета и т. н. общини по една система. Та и окръжниятъ фондъ за подобрене на скотовѣдството ще се създаде отъ излишницитѣ на скотовѣднитѣ фондове въ една и други общини, които иматъ повече ресурси, които, следъ като посрещнатъ своитѣ нужди за подобрене на скотовѣдството въ своитѣ райони, ще могатъ да подпомогнатъ другитѣ общини, които нѣматъ възможността за първата и втората година да сторятъ това съ своитѣ малки фондове. По какъвъ начинъ? Ще има особенъ правилникъ, специална наредба, по която ще се даватъ заеми.

А. К. Минковъ (р): Азъ се противопоставямъ на това — да се управляватъ тѣзи фондове отъ бюрократи.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Казахте го.

Р. Василевъ (д. сг): Вие знаете, г. Минковъ, че миналата година приехме единъ законъ, при разглеждането на който се постигна голѣмо единодушие отъ всички народни представители, да се създаде при Министерството на финанситѣ единъ фондъ за снабдяване общинитѣ съ вода, отъ който, за съжаление, преди всичко на София се даватъ предварително 60.000.000 л., съ които можеше да се задоволятъ много по-важни нужди, а София да се снабди съ вода чрезъ други източници. Този фондъ не го управлява нито Народното събрание, нито Министерскиятъ съветъ.

А. К. Минковъ (р): Какъ не го управлява! Има вие съ законъ. Ама ха — не го управлява!

Р. Василевъ (д. сг): Сумнитѣ се дадохъ съ законъ и съ законъ се разреши на Софийската община да построи водопроводъ — едно грамадно предприятие, което не зная какъ ще се свърши.

П. Стояновъ (р): Общината прави заемъ отъ фонда и тя упражнява разходнитѣ.

А. К. Минковъ (р): Какви заеми, въ какъвъ размѣръ ще се даватъ на общинитѣ отъ този окръженъ фондъ, нищо не е опредѣлено.

Р. Василевъ (д. сг): Една земледѣлска катедра има възможность да знае по какъвъ начинъ да управлява фонда.

П. Стояновъ (р): Това е за чиновницитѣ, за да бждатъ свободни отъ всекакъвъ контролъ. Това не е пръвъ прецедентъ.

А. К. Минковъ (р): По силата на кой законъ и въ коя държава има такава нѣщо?

Р. Василевъ (д. сг): Азъ нѣмамъ нищо противъ, ако се даде управлението на окръжния фондъ на окръжния съветъ. Ако дадете управлението на окръжния фондъ на окръжния съветъ, той ще го управлява, но той се събира еднажъ въ годината, не може да действа тѣй бързо, както вие искате. По-скоро може да се даде управлението на окръжния фондъ на окръжната постоянна комисия, но и тя ще разпредѣля средствата на този фондъ пакъ по сжщия начинъ, както ще ги разпредѣля държавата, респективно нейниятъ представителъ.

П. Стояновъ (р): Окръжниятъ съветъ разполага съ свои средства, а не взема отъ една община, за да дава на друга община въ окръга.

Р. Василевъ (д. сг): Азъ преди малко споменахъ, че и вие и ние приехме създаването на фондъ за кооперативно снабдяване общинитѣ съ вода и на фондъ за кооперативенъ строежъ на основни народни училища, средствата на които се разпредѣлятъ пакъ по такъвъ начинъ: взема се отъ общини по-богати, които иматъ достатъчно ресурси, и се дава на други по-бѣдни общини. И тукъ, при окръжния фондъ за подобрене на скотовѣдството, е сжщото само, че трѣбва да стане по единъ редъ по-тънкавъ, за да може да се даде по-скоро туй, което е необходимо. Това е най-сетне въ политиката на държавната власт, която иска по една особена система да подобри скотовѣдството въ страната.

Моето мнение е да си остане параграфътъ тѣй, както си е.

А. К. Минковъ (р): Въ коя държава има такава нѣщо бе, г. Василевъ?

Р. Василевъ (д. сг): Въ всеѣка държава.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Минчо Дилияновъ.

М. Дилияновъ (з): Г. г. народни представители! Идеята на г. министра да се образува окръженъ фондъ за подобрене на скотовѣдството е много добра, но азъ мисля, че мѣстото на този фондъ не е въ този законъ и не за смѣтка на общинскитѣ скотовѣдни фондове трѣбва да се създава той, защото по този начинъ ние ще подплашимъ общинитѣ и тѣ нѣма да бждатъ щедрни къмъ своитѣ скотовѣдни фондове, като знаятъ, че излишницитѣ на тия фондове могатъ да бждатъ грабнати всеѣки моментъ отъ земледѣлската катедра и отнесени къмъ окръжния фондъ за подобрене на скотовѣдството. За да могатъ да се развие правилно скотовѣднитѣ фондове въ отдѣлнитѣ общини, трѣбва да ги оставимъ автономни, както гласи предшествуваниятъ членъ. Ако една година тѣ иматъ излишници, другата тѣ могатъ да иматъ недостигъ, защото маса възможности висятъ надъ скотовѣднитѣ въ всеѣко населено мѣсто: една епидемия по добитъка може да измори всички свини, всички кокошки, или голѣма частъ отъ рогатия добитѣкъ. Вие знаете какви ужасни болести върлуватъ по добитѣка. И затуй азъ бихъ желалъ скотовѣднитѣ фондове на отдѣлнитѣ общини да бждатъ неприкосновени.

Що се отнася до образуването на окръжния фондъ за подобрене на скотовѣдството, азъ бихъ молилъ г. министра на земледѣлието да повдигне този въпросъ при гласуването на законопроекта за окръжнитѣ съвети и тамъ да учредимъ тоя фондъ, който спада въ дейността по право на окръжнитѣ съвети, като автономни учреждения въ окръжитѣ. Тамъ трѣбва да се обсъди и въпроса за средствата на този фондъ. Такива фондове има вече създадени при нѣкои окръжни съвети по тѣхна инициатива.

Правя предложение тази прибавка да отпадне и да остане предложението таково, каквото е въ предшествувания членъ.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. министърътъ на земледѣлието.

Министъръ Я. Молловъ: Г. г. народни представители! Съ идеята, която е вложена въ § 20 на законопроекта, не целимъ да посегнемъ върху средствата на общинитѣ, а да образуваме единъ окръженъ фондъ, съ средствата на който да могатъ действително да бждатъ извършени по-големитѣ предприятия, които целятъ подобренито на скотовѣдството въ отдѣлнитѣ общини, извършването на които

предприятия не е по силата на отделните общини. Въ този параграф се предвижда да се образува от излишците на скотовъдните фондове на отделните общини окръжен фонд за подобрене на скотовъдството. Защото, мене ми се струва, че ще бъдем свидетели на следното положение: общините ще се надпреварват да изразходват средствата на своите скотовъдни фондове, за да не дават излишците на други общини. Това би било желателно и тъй би тръбвало да бъде, ако всички общини имаха средства. Но понеже има маса бедни общини, заради това прокарваме идеята, съ излишците на скотовъдните фондове на едни общини да се подпомагат онези общини, които нямат средства и възможност да подобрят своето скотовъдство. Бихъ казал, тук е използвана идеята, вложена в закона за кооперативния строеж на основни народни училища и идеята за кооперативно водоснабдяване.

Друг е въпросът, който повдига г. Минковъ. Г. Минковъ вобще си служи съ много ръзки изрази. Азъ не бихъ желалъ при разглеждането на единъ законопроектъ, където е желателно сътрудничеството на всички народни представители отъ всички политически групировки, да си служимъ съ такъв езикъ. Азъ бихъ желалъ да използвамъ всяка идея, която ще даде възможностъ действително да се направи нѣщо съвършено и ценно за подобрене на скотовъдството у насъ. Ако действително органитъ, които се предвиждатъ въ този параграфъ на законопроекта, не могатъ съ нужната компетентностъ и, ако щете, съ нужната властъ, да разпоредятъ съ средствата на окръжния фондъ и вобще да го управляватъ, азъ съмъ готовъ да приема едно по-целесъобразно предложение. Вие, г. Минковъ, казвате управлението на окръжния фондъ да се даде на съответния окръженъ съветъ. Азъ намирамъ, че донѣкъде това може да стане, като се приеме, че окръжниятъ фондъ се ръководи отъ окръжната постоянна комисия, при участието на подвижната земеделска катедра . . .

А. К. Минковъ (р): (Казва нѣщо)

Министъръ Я. Молловъ: Моля Ви се, г. Минковъ, имайте търпение да ме изслушате. Вие говорихте. Азъ бихъ Ви молилъ да направите конкретни предложения, които могатъ да ни улеснятъ. Този въпросъ се разнеква надълго и широко въ комисията и се намѣри това за целесъобразно. Ако знаете нѣщо друго по-целесъобразно, кажете го, ще го приема. Азъ се ползвамъ отъ това Ваше предложение да се даде управлението на окръжния фондъ на окръжния съветъ, при участието на подвижната земеделска катедра и ветеринарния лѣкаръ, защото не винаги окръжниятъ съветъ или окръжната постоянна комисия твърде целесъобразно използватъ средствата на специалнитъ фондове, предназначени за специални цели. Мене ми се струва, че едно такво сътрудничество между подвижната земеделска катедра и ветеринарния лѣкаръ ще разреши по-целесъобразно този въпросъ. Недейте се нахвърля, г. Минковъ, винаги върху специалиститъ; тѣ сж такива, каквито ги е дала нашата страна; между тѣхъ има и добри, има и лоши. Ако има лоши агрономи и ветеринарни лѣкари, не по-малко има и лоши съдии, учители и т. н. Не е желателно въ всяко заседание всяки моментъ да се осекърбяватъ отделните професии. Азъ мисля, че въ случая се касае да направимъ нѣщо полезно и разумно за подобренето на скотовъдството у насъ.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Моля да се направи една малка поправка. Въ текста на стария членъ 29, който сега ще стане първа алинея на чл. 30, е посоченъ чл. 24. Сега този текстъ си остава същия, обаче поради новата нумерация посочениятъ въ текста чл. 24 трѣбва да стане чл. 25.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Въ доклада ли?

Х. Мирски (д): Не. Въ доклада съ § 20 се измѣня стария чл. 20, обаче първата му алинея си остава същата. Въ тая алинея е посоченъ чл. 24; този чл. 24 трѣбва да вземе друга нумерация — да стане чл. 25.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Това ще се има предъ видъ.

Г. министърътъ предлага въ алинея трета да се каже: „Управлението и използването на окръжния фондъ за

подобрене на скотовъдството се ръководи отъ окръжната постоянна комисия, при участие на подвижната земеделска катедра“ и т. н.

Г. Минковъ! Съгласни ли сте съ това предложение?

А. К. Минковъ (р): Азъ предлагамъ окръжниятъ фондъ за подобрене на скотовъдството да се управлява отъ окръжния съветъ, като се има предъ видъ мнението на земеделската катедра и на мѣстния ветеринаренъ лѣкаръ.

Министъръ Я. Молловъ: Тоя фондъ трѣбва да се управлява отъ постоянната комисия, защото тя е, която администрира. Окръжниятъ съветъ може само да даде съвети, да гласува суми и т. н.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Значи, г. Минковъ, Вие искате да се каже окръжниятъ съветъ.

А. К. Минковъ (р): Да, защото постоянната комисия не е изборна.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г-да! Има нѣколко предложения за поправки въ този параграфъ.

Преди да гласувамъ тия поправки, ще поставя на гласуване предложението на г. Минчо Дилиановъ, който предлага § 20 да се махне.

М. Дилиановъ (з): Тая материя да се отнесе въ другъ законъ — въ закона за окръжнитъ съвети.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ предложението на г. Дилиановъ да се махне § 20, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Г. Минковъ предлага алинея трета на § 20 да гласи така: „Управлението и използването на окръжния фондъ за подобрене на скотовъдството се ръководи отъ окръжния съветъ, като се има предъ видъ мнението на подвижната земеделска катедра и на мѣстния ветеринаренъ лѣкаръ“. Които преематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Г. министърътъ предлага същата алинея да добие следната редакция: (Чете) „Управлението и използването на окръжния фондъ за подобрене на скотовъдството се ръководи отъ окръжната постоянна комисия, при участието на подвижната земеделска катедра или на държавния агрономъ отъ окръжния градъ, респективно неговия замѣстникъ, като се има предъ видъ и мнението на окръжния ветеринаренъ лѣкаръ“. Които приематъ това предложение на г. министра, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство Събранието приема.

Които приематъ § 20 заедно съ току-що гласуваната прибавка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

§ 21. Стариятъ чл. чл. 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38 и 39 ставатъ нови чл. чл. 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39 и 40.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Стариятъ чл. 31, който става чл. 32, трѣбва да претърни едно намѣнение. Стариятъ текстъ на члена гласи: (Чете) „Общинскитъ кметове и председателитъ на скотовъднитъ комисии“ и т. н. Това сж обаче едни и сѣщи лица залото споредъ § 17, който току-що гласувахме, скотовъдната комисия се председателствува отъ общинския кметъ. Заради това би трѣбвало да се каже: „Общинскитъ кметове и скотовъднитъ комисии“, вмѣсто „председателитъ на скотовъднитъ комисии“.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): Нѣмамъ нищо противъ.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ тая поправка на стария чл. 31, който става чл. 32, предложена отъ г. Мирски, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Които приематъ § 21 съ току-що приетата поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 22. Въ стария чл. 40, който става новъ чл. 41, въ подлежащата цифрата „2“ става „4“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 22, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)
§ 23. Старитѣ чл. чл. 41 и 42, ставатъ нови чл. чл. 42 и 43“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 23, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)
„§ 24. Къмъ забележката на чл. 43, който става новъ чл. 44, се прибавя нова алинея:
„Съ разрешението на Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти, може да се внасятъ и лозови прѣчки за присадници.“

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)
„§ 25. Старитѣ чл. чл. 44, 45, 46, 47, 48 и 49 ставатъ нови чл. чл. 45, 46, 47, 48, 49 и 50“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 25, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)
„§ 26. Въ стария чл. 50, който става новъ чл. 51, цифрата „5“ става „10“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 26, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)
„§ 27. Старитѣ чл. чл. 51, 52, 53, 54 и 55 ставатъ нови чл. чл. 52, 53, 54, 55 и 56“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 27, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)
„§ 28. Въ стария чл. 56, който става новъ чл. 57, цифрата „50“ става „60“, а цифрата „40“ става „50“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 28, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)
„§ 29. Въ стария чл. 57, който става новъ чл. 58, първата алинея се измѣнява и добива следната редакция:
„Бубено семе, произходяще отъ флаперийни партиди и отъ такива, съдържащи повече отъ 10% пегрина въ пелерудитѣ, както и самитѣ партиди, се унищожаватъ въ присъствието на мѣстната общинска власт, като за целта състави нужния актъ.“

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 29, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)
„§ 30. Старитѣ чл. чл. 58 и 59 ставатъ нови чл. чл. 59 и 60“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 30, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)
„§ 31. Въ стария чл. 60, който става новъ чл. 61, се вписва втора алинея:
„Изнасянето на бубено семе отъ зимовницитѣ става следъ опредѣлената отъ Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти дата.“

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 31, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)
„§ 32. Старитѣ чл. чл. 61, 62 и 63 ставатъ нови чл. чл. 62, 63 и 64“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 32, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)
„§ 33. Въ стария чл. 64, който става новъ чл. 65, препинателниятъ знакъ „“ следъ думата „позволенъ“ се изхвърля, като се прибавятъ думитѣ „въ срокове, опредѣлени отъ Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти.“

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 33, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)
§ 34. Старитѣ чл. чл. 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75 и 76 ставатъ нови чл. чл. 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76 и 77“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 34, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)
„§ 35. Въ стария чл. 77, който става новъ чл. 78, следъ думитѣ „пчелина му“ се добавятъ следнитѣ думи: „като същевременно деклариратъ количеството на разборнитѣ и стари кошери поотдѣлно. Ежегодно най-късно до 1 априлъ всѣки пчеларъ е длъженъ да декларира наличнитѣ си кошери разборни и стари по отдѣлно“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Една малка поправка: вмѣсто „деклариратъ“ да се каже „декларира“. Въ единствено число трѣбва да бжде.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): Приемамъ тая поправка.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Това е печатна погрѣшка. Ще се поправи. Които приематъ § 35, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)
„§ 36. Старитѣ чл. чл. 78, 79, 80, 81, 82 и 83 ставатъ нови чл. чл. 79, 80, 81, 82, 83 и 84“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 36, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)
„§ 37. Въ стария чл. 84, който става новъ чл. 85, се вписва нова, трета алинея:
„Органитѣ на Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти или частнитѣ лица, наговорени съ прегледа на кошеритѣ, които откритъ и унищожатъ по установения редъ мишцовъ кошерь, получаватъ възнаграждение на кошерь, размъртъ на което се опредѣля отъ Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти.“

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 37, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)
„§ 38. Стариятъ чл. 85 става новъ чл. 86“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Атанасъ Минковъ.

А. Н. Минковъ (р): Г. г. народни представители! Тукъ има една неяснотъ въ чл. 85, който сега става чл. 86. Бървамъ, че г. министърътъ ще се съгласи да стане съответното измѣнение. Чл. 85, сега чл. 86, казва: „Забранява се подправането и фалшифицирането на пчелни продукти. Нарушителитѣ се преследватъ като фалшификатори“. Това понятие „фалшификатори“, ако го вземемъ въ угла-

венъ смисълъ, тогава деянието ще се наказва много строго — отъ 5 до 10 години строгъ тъмниченъ затворъ, по чл. 302 отъ наказателния законъ. Като фалшификатори — на какво?

Н. Пъдаревъ (д. ср): На продукти, не на документи.

А. К. Минковъ (р): Понятието „фалшификатори“ е общо. Никъде въ закона по-нататъкъ не е указано какво е наказанието за фалшификаторитъ на пчелни продукти. Има наказание за тѣзи грехъори, които разпространяватъ болно семе отъ копринена буба, обаче не е уяснено въ закона какво се разбира подъ „фалшификатори на пчелни продукти“.

Ето защо азъ ще моля и г. министра и г. докладчика ако не сега, то при третото четене на законопроекта да конкретизиратъ това понятие, да кажатъ какво съдържание влагатъ въ думата „фалшификатори“ и какъвъ ще бъде размѣрътъ на наказанието, което ще се налага на лицата, които разпространяватъ фалшиви и подправени пчелни продукти. Ако пъкъ тукъ се разбира фалшификацията съгласно закона за надзора върху съестнитѣ продукти и пр., тогава, безспорно, пакъ ще трѣбва да се опредѣли съответното наказание, или да се каже, че фалшификаторътъ се наказва съгласно закона за надзора върху съестнитѣ продукти и т. н. — да се посочи точното заглавие на закона. Но така, както е употребена думата „фалшификатори“, не може да се разбере размѣрътъ на наказанието и тя може да даде поводъ за произволни тълкувания отъ този или онзи съдия.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ср): Г. г. народни представители! Комисията не се е занимавала съ този въпросъ. Тя е смѣтнала, че този въпросъ не е така сериозенъ и така страшенъ, както го представя г. Минковъ. Говори се за фалшификация на пчелни продукти, за фалшификация на медъ. Следователно, единъ такъвъ човѣкъ, който се залови, че върши такава фалшификация, гѣма да се съди за фалшификация на документи, . . .

А. К. Минковъ (р): Или на парчини знаци и т. н.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ср): . . . а ще се съди за фалшификация на съестни продукти и ще бъде наказанъ, както се наказва всѣки човѣкъ, който фалшифицира предметъ за потребление. Поради това азъ смѣтамъ, че не е нужно да внасяме такава поправка и такава подробно уяснение на една работа, която сама по себе си е твърде ясна, и предложението на г. Минкова не може сега да се приеме.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Минковъ! На трето четене, ако намърате за нужно, направете предложението.

А. К. Минковъ (р): Въ специалния законъ за надзора върху съестнитѣ продукти и пр., който знаемъ, изрично сж опредѣлени продуктитѣ, чието фалшифициране се наказва.

Р. Василевъ (д. ср): Всички съестни продукти.

А. К. Минковъ (р): Изрично сж опредѣлени кои сж. Та тукъ трѣбва да се препарти къмъ този законъ. Явно е, че има неяснота. Азъ разбирамъ какво се иска да се каже, но не зная защо бѣгате отъ яснота. И вѣрвамъ, че г. министърътъ ще се съгласи на трето четене да се направи поправка.

Министъръ Я. Молловъ: Ние не бѣгаме отъ яснота. Нито азъ съмъ предложилъ това, нито комисията го е предложила. Предложете Вие конкретно какво искате.

А. К. Минковъ (р): Комисията да поправи това.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 38, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ср): (Чете)

„§ 39. Въ втората алинея на чл. 86, който става новъ чл. 87 думитѣ „на държавата или на кооперативни сдру-

жения“ се замѣняватъ съ думитѣ „по ведомството на Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 39, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ср): (Чете)

„§ 40. Старитѣ чл. чл. 87 и 88, ставатъ нови чл. чл. 88 и 89“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 40, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ср): (Чете)

„§ 41. Първата и втората алинеи на чл. 89, който става новъ чл. 90, се измѣняватъ и ставатъ, както следва:

„Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти може да отпуща субсидии и да оказва съдействие на обществени организации и частни лица, чието компетенция и опитностъ сж му известни, за научни изследвания и изучавания, важни за нашето селско стопанство.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 41, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ср): (Чете)

„§ 42. Стариятъ чл. 90 става новъ чл. 91“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 42, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ср): (Чете)

„§ 43. Въ чл. 91, който става новъ чл. 92, алинея първа, думитѣ „отъ фонда за културнитѣ мѣроприятия по земледѣлието, горитѣ и водитѣ“ се замѣнятъ съ думитѣ „отъ фонда „културни мѣроприятия по Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти“.

Въ сѣщия членъ буква „ж“, цифрата „2,000“ става на „20,000“.

Въ буква „з“ цифрата „20“ следъ думата „надмивава“ става „100“.

Въ сѣщата буква, следъ думитѣ „направени въ тоя случай“, препинателниятъ знакъ „;“ се замѣня съ „.“. Следващиятъ текстъ отъ сѣщата буква се отдѣли като самостоятелна буква „и“, като на края се добавятъ следниятѣ думи: „това подпомагане става съ субсидии въ пари или натура, по редъ и въ размѣри, опредѣлени съ специаленъ правилникъ или наредба“.

Въ буква „н“ следъ думата „сдружения“ се вписва препинателниятъ знакъ „;“ и се прибавя думата „общини“.

Въ буква „о“ следъ думата „кооперации“ препинателниятъ знакъ „;“ се изхвърля, като се прибавятъ думитѣ „и общини“; на края на сѣщата буква се прибавятъ следниятѣ думи „по-голямъ помощи за сѣщитѣ цели се даватъ взаимнообразно“.

Въ края на буква „п“ препинателниятъ знакъ „;“ се изхвърля и се прибавятъ думитѣ „и общини, а сѣщо до 50% ипотеченъ заемъ при постройката на складовѣ имъ“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 43, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ср): (Чете)

„§ 44. Чл. 92 става новъ чл. 93 и добива следната редакция:

„Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти, както и подведомственитѣ му държавни стопанства, съ негово одобрение, могатъ да размѣнятъ срещу равни по стойностъ количества доставенитѣ и произведенитѣ отъ тѣхъ доброкачествени семена за посѣвъ съ други, принадлежащи на отдѣлни земледѣлци или земледѣлски дружества“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 44, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. ср): (Чете)

„§ 45. Следъ чл. 93 се вписва новъ чл. 94:

„Внесенитѣ въ страната бензинъ, нафтъ и петролъ, необходими за моторнитѣ плугове и трактори, както и

внесенитъ изкуствени торове за нуждитъ на земледѣлнето, се освобождаватъ отъ вносно мито.

Отъ сѣщото мито се освобождаватъ и горивнитъ и смазочни материали за моторнитъ вършачки на кооперативнитъ сдружавания и държавнитъ стопанства.

Вносьтъ на изкуственитъ торове става подъ контрола на Министерството на земледѣлнето и държавнитъ имоти.

Условията за безмитния вносъ на горнитъ материали се опредѣлятъ отъ Министерството на земледѣлнето и държавнитъ имоти съ специаленъ правилникъ или наредба.

Внесенитъ материали се употрѣбаватъ изключително за опредѣленитъ цели.

Горнитъ материали, необходими за държавнитъ земледѣлски стопанства, се освобождаватъ отъ вносно мито.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Владиславъ Мариновъ.

В. Мариновъ (с. д): Азъ моля г. докладчика да даде едно уяснение тукъ. Въ новия чл. 94 се казва: (Чете) „Внесенитъ въ страната бензинъ, нефтъ и петролъ, необходими за моторнитъ плугове и трактори, както и внесенитъ изкуствени торове за нуждитъ на земледѣлнето, се освобождаватъ отъ вносно мито.

Отъ сѣщото мито се освобождаватъ и горивнитъ и смазочни материали за моторнитъ вършачки на кооперативнитъ сдружавания и държавнитъ стопанства“.

Понеже въ втората алинея на този членъ се говори за кооперативни сдружавания и държавни стопанства, които притежаватъ моторни вършачки, освобождаватъ ли се отъ мито внесенитъ въ страната бензинъ, нефтъ и петролъ, необходими за моторнитъ плугове и тракторитъ, които принадлежатъ не на земледѣлци, не на притежатели на стопанства, а на хора отъ друга категория, които просто за търговия си доставятъ вършачка, моторенъ плугъ или тракторъ и работятъ съ тѣхъ безъ да сѣ земледѣлци?

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): Г. г. народни представители! Когато се обмисляше този членъ въ комисията, стапаха твърде дълги разисквания. Имаше мнение да не се прави такова облекчение за моторнитъ плугове, за моторнитъ вършачки и за тракторитъ, но комисията въ большинството си се съгласи да се направи това облекчение, за да може да се поощри у насъ въвеждането на моторнитъ плугове, на моторнитъ вършачки и на тракторитъ, защото по този начинъ, по-лесно, по-добре ще се обработва земята и ще имаме по-голямо земледѣлско производство. Конкретниятъ въпросъ, тъй както го поставя г. Мариновъ, не е разискванъ въ комисията. Направи се облекчение изобщо по отношение на всички ония трактори, моторни плугове и вършачки, които се употрѣбаватъ за работа, които оратъ земята, независимо отъ това, дали сѣ на частни земледѣлци стопани, или сѣ на отдѣлни предприемачи, които взематъ подъ наемъ земя на земледѣлци и я обработватъ, или най-после тия машини сѣ на кооперативни и други сдружения. Разграничение въ този смисълъ, както иска г. Мариновъ, не е направено. По смисъла на члена, както е приетъ тукъ, тая привилегия се прави общо за всички трактори, моторни плугове и вършачки, които се употрѣбаватъ за земледѣлска работа. Не се прави разлика по това, кой е стопанинъ на тия машини.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Владиславъ Мариновъ.

В. Мариновъ (с. д): Г-да! Азъ мисля, че една разлика трѣбва да се направи. У насъ преди земледѣлецътъ да достави вършачка, моторенъ плугъ или тракторъ, най-напредъ ги достави бакалинътъ, сарафинътъ или адвокатътъ, който има пари и хвърля тия пари да спечели и да окупи селянина. И понеже той е хвърлялъ много пари и нека да спечели повече, той не е внимателенъ, служи си съ лошъ машинишестъ, който често пакти причинява пожарища и загуби на земледѣлцитъ.

Азъ мисля, че трѣбва да се направи туй разграничение, за да насърчимъ едно село отъ 50—100 къщи по кооперативенъ начинъ да си достави една вършачка. И понеже тя ще бѣде собственост на селянитъ, тѣ ще се грижатъ за нея, ще подбиратъ персонала и нѣма да имъ се

нанасятъ такива загуби. А нека адвокатътъ, търговецътъ, книжарътъ, на които не е работа това, да не се занимаватъ съ такава работа, отъ които нищо не разбиратъ. Сега, повечето вършачки сѣ притежание не на земледѣлци, а просто на хора отъ съвсемъ други категории.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Минчо Дилановъ.

М. Дилановъ (з): Г. г. народни представители! Азъ желая да попитамъ дали, когато е разрешавана тая материя въ законопроекта, е взето съгласието на Министерството на финанситъ, било направо или пъкъ като е сезирана съ въпроса парламентарната финансова комисия. Въпросътъ е много важенъ. Като дадемъ тази привилегия на венчки, които желатъ да подхранватъ своитъ моторни плугове, трактори и пр. съ бензинъ, нефтъ и петролъ, ние ще откриемъ врата за маса злоупотребления — познавате много добре нашия животъ — и по този начинъ ще пострадаатъ интереситъ на фиска.

Тѣй че, азъ мисля, ще бѣде добре въ този законопроектъ да се направи едно разграничение.

Що се отнася до изкуственитъ торове, за тѣхъ трѣбва да гласуваме не само безмитенъ вносъ, но и даване всички други улеснения отъ страна на държавата, за да намѣрятъ широко пласиране въ нашето производство, нѣщо повече, да се доставятъ и раздаватъ на коштуема цена, а сѣщо да се освободятъ отъ превозни такси по българскитъ държавни желѣзници. Но що се отнася до бензина, нефта и петрола, мисля, че не трѣбва да се освобождаватъ отъ вносно мито. Ако искаме да поощримъ модернизиранието на нашитъ стопанства, нека внесемъ тия облекчения, които ще засенатъ самия производителъ, напримеръ, да се спадне известенъ процентъ отъ поземелния налогъ на ония стопанства, които сѣ въвели парния плугъ, браната, валика, или изкуственитъ торове. По този начинъ ние ще можемъ и да поставимъ подъ контрола модернизиранието на нашето земледѣлско производство. Иначе ще се натъкнемъ на маса злоупотребления: единъ търговецъ ще си купи моторенъ плугъ, ще наеме нѣколко декари имотъ и ще достави постоянно бензинъ, нефтъ и петролъ за моторния плугъ, а въ сѣщностъ съ тѣхъ ще върши търговия.

Азъ бихъ замолилъ г. министра да даде съгласие да се повърне този въпросъ въ комисията по Министерството на земледѣлнето и да се разгледа заедно съ финансовата комисия. Иначе по-добре е да се остави този въпросъ съвсемъ и да се гласува безмитенъ вносъ само за изкуственитъ торове. Разбира се, ако г. министърътъ може да намѣри и други облекчения за стопанствата, които въведатъ моторния плугъ, ще трѣбва да ги гласуваме, защото тѣ иматъ правото да претендиратъ за известни облаги, щомъ ставатъ алостоли на новото земледѣлие.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Опасността отъ злоупотребления е прерадена съ разпоредбата на § 115, въ който е предвидено едно чувствително наказание за всѣки, който злоупотреби. Тамъ се казва: (Чете) „Който продаде или злоупотреби изброенитъ въ чл. 94 отъ настоящия законъ материали, внесени безъ мито, за други цели, се наказва съ затворъ до една година и глоба до 50.000 л., като плаща митото въ двоенъ размѣръ“. Тѣй че тая опасностъ я нѣма. Но трѣбва да се разреши този въпросъ още сега и то съ законопроекта — той е миналъ презъ Министерския съветъ, добилъ е съгласието на г. министра на финанситъ — защото съ него се цели модернизиранието и направлението по-интензивно нашето земледѣлско производство. Ако има пречка, за да не си служатъ съ моторни плугове и трактори у насъ, тѣ е извънредно скъпото гориво. Нефтъътъ и бензинътъ, които сѣ сега по 15—20 л. килограмътъ, сѣ обременени съ мито повече отъ половината отъ стойността имъ — 10—12 л.; това е главната пречка, за да не си служи населението съ тия мотори. Освободете населението отъ тия голѣми мита, дайте му възможностъ, при тая скъпа цена на тракторитъ — единъ по-добъръ тракторъ струва 250—300 хиляди лева — да започне да си служи съ тѣхъ и педейте се опасява, че съ тѣхъ ще се злоупотребява. Както държавата не се опасява отъ злоупотребления отъ страна на оная, които иматъ фабрики за бомбони или за цигарена книга, като имъ освобождава отъ мито нефтътъ

и бензинът, по силата на закона за насърчение мѣстната индустрия, толкова повече на едни земеделѣски машини, на моторитѣ, които ще подобрятъ и ще модернизируют нашето земеделѣние, не трѣбва да се скжнимъ и не трѣбва да правимъ пречки за внасянето тия продукти — бензинъ, нефтъ, петролъ, горивни и смазочни материали — безъ мито.

Дайте възможност на населението да има евтино гориво, дайте възможност и на кооперациитѣ, на които се дава по-голяма привилегия, за да иматъ гориво за своитѣ моторни вършачки и трактори и бждете увѣрени, че не ще бжде далечъ денятъ, когато ще има повече трактори и вършачки, съ които ще се допринесе много за модернизиранието на нашето земеделѣско производство. Както не се скжнимъ при даванетоъ привилегии по закона за насърчение на мѣстната индустрия, които сж давани на много мѣста съвършено неправилно и неоснователно, сжщо и тукъ не трѣбва да се скжнимъ.

Азъ моля да се приеме текстътъ на този членъ тѣй, както е въ законопроекта.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Пиронковъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Г. г. народни представители! Съ този членъ ще се вършатъ извънредно много злоупотрѣблениа и не ще може да има никаква контрола.

Р. Василевъ (д. сг): Специална наредба ще уреди тая работа.

А. Пиронковъ (д. сг): Колко време е работила една вършачка, въ кое село е работила — това какъ ще го контролирате?

Р. Василевъ (д. сг): Само кооперацията ще върши това.

А. Пиронковъ (д. сг): Че като е кооперация, тамъ не могатъ ли да ставатъ злоупотрѣблениа?

После, казва се въ този членъ: „Внесенитѣ въ страната бензинъ, нефтъ, петролъ“ и пр. Кой ще ги внася? Търговецъ ли ще ги внася? Той ли ще води специални книги, за да се знае какво количество бензинъ или петролъ е продаденъ за вършачки и за трактори и какво количество е продаденъ за други цели? Който има напр. една вършачка, ще изписва специално бензинъ и смазочни материали отъ странство, за да му ги освобождаватъ отъ вносно мито ли? Това е абсолютно невъзможна работа. Съ това само се създава поводъ за съставяне на актове, за да се влачатъ хората по сѣдилищата за злоупотрѣблениа.

Ето защо, азъ предлагамъ първитѣ два реда отъ първата алинея на новия чл. 94 (§ 45) — „Внесенитѣ въ страната бензинъ, нефтъ и петролъ, необходими за моторитѣ плугове и трактори, както и“ — да се изхвърлятъ, а да останатъ само думитѣ: „Внесенитѣ изкуствени торове за нуждитѣ на земеделѣието се освобождаватъ отъ вносно мито“. По-нататкъ да се изхвърли цѣлата следваща алинея, а да остане третата: „Вносътъ на изкуственитѣ торове става подъ контрола на Министерството на земеделѣието и държавнитѣ имоти“.

Значи предлагамъ да остане само: „Внесенитѣ изкуствени торове за нуждитѣ на земеделѣието се освобождаватъ отъ вносно мито.“

Вносътъ на изкуственитѣ торове става подъ контрола на Министерството на земеделѣието и държавнитѣ имоти“.

Всичко останало да се изхвърли, защото е абсолютно невъзможно да се прилага и да се контролира.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Черневъ.

И. Черневъ (з): Г. г. народни представители! Въпросътъ не е така маловаженъ. Действително, ако искамъ да въведемъ моторнитѣ плугове, ние трѣбва непремѣнно да направимъ нѣщо за доставяване на евтино гориво, защото при дневнитѣ условия орането съ моторни плугове струва почти толкова скжпо, колкото и орането съ копа. Ако действително искамъ да модернизираме на всѣка цена нашето стопанство, ние на всѣка цена трѣбва да освободимъ отъ вносно мито материалитѣ, които се употребяватъ за гориво. Наистина, трудно е да се разграничи това, но азъ мисля, че може да се намѣри модусъ по следния начинъ, именно материалитѣ, които сж необходими за земеделѣскитѣ машини, да се доставятъ чрезъ

подвижнитѣ земеделѣски катедри, които да иматъ право да ги внасятъ безъ вносно мито и да ги раздаватъ само на нуждающитѣ се.

М. Дилановъ (з): Или чрезъ Българската земеделѣска банка.

И. Черневъ (з): Да, или чрезъ Земеделѣската банка. — Но отъ голѣмо значение е, ако искате действително по модеренъ начинъ да се обработва нашата земя, на всѣка цена да се премахнатъ тия ограничения за земеделѣскитѣ машини, както това е за цѣлата индустрия.

Азъ мисля, че най-лесниятъ начинъ за доставяне на тия материали е чрезъ подвижнитѣ земеделѣски катедри и чрезъ Земеделѣската банка.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Цоно Бръшляновъ.

Ц. Бръшляновъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ предлагамъ тоя членъ да се изпрати въ комисията, където си резервирамъ правото и възможността да предложа да се вмъкне една алинея въ сжщия този членъ или да се създаде единъ новъ членъ, съ който да се даде една по-голяма гаранция на онѣзи, които купуватъ земеделѣски машини, че действително у търговцитѣ, у доставчицитѣ на тѣзи машини тѣ ще могатъ да памиратъ резервни части. Тоя въпросъ въ комисията ще го разискваме.

Г. Данаиловъ (д. сг): Искамъ думата.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Този членъ ще се изпрати наново въ комисията, г. Данаиловъ.

Г. Данаиловъ (д. сг): Азъ искамъ думата само за да подкрепя мнението, че е необходимо да се поддържа и фаворизира този начинъ на обработване, като по-интензивенъ, но ще трѣбва да се намѣри начинъ, какъ това да стане по-офикасно.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ предложението на г. Бръшляновъ, § 45 да се изпрати въ комисията, заедно съ направенитѣ по него предложениа, за да му се даде нова редакция, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема. Значи тоя параграфъ не се гласува сега.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 46. Новъ чл. 95:

„Общественитѣ, кооперативнитѣ и частни семенепроизводни стопанства, одобрени отъ Министерството на земеделѣието и държавнитѣ имоти, се ползватъ съ следнитѣ привилегии: а) бесплатенъ прегледъ на стопанството и посѣбитѣ имъ и бесплатна анализа и пломбирание на произведенитѣ отъ тѣхъ семена;

б) превозване на произведенитѣ отъ тѣхъ семена по българскитѣ държавни желѣзници по благоприятствуваната тарифа;

в) бесплатно отпущане на оригинални семена отъ държавнитѣ земеделѣски опитни станции, полета и стопанства;

г) получаватъ субсидии и премии отъ Министерството на земеделѣието и държавнитѣ имоти;

д) при държавни и обществени доставки на семена, при еднакви качества, предпочитатъ се офертитѣ на семенепроизводнитѣ стопанства, признати отъ Министерството на земеделѣието и държавнитѣ имоти, и тогава, когато цената е до 10% по-висока“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 46, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ П. Йоловъ (д. сг): (Чете)

„§ 47. Новъ чл. 96:

„При нужда отъ подновяване на земеделѣскитѣ семена, доказана чрезъ директора на съответната подвижна земеделѣска катедра или окръжния агрономъ, разрешава се безмитниятъ вносъ на тия семена въ ограничено количество, определено отъ Министерството на земеделѣието и държавнитѣ имоти.“

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 47, моля, да вдигнат ржка! Болшинство, Събранието приема.

Докладчик П. Йолов (д. сг): (Чете)

„§ 48. Новъ чл. 97:

„Общинитѣ, кооперациитѣ и частнитѣ стопани, които предприемат и извършват комасиране на земитѣ си, се ползват от следнитѣ облаги:

а) безплатно измѣрване и опредѣляне качеството на земитѣ;

б) освобождаване от всѣкакъв вид данъци, врѣхници и пр. комасиранитѣ земи за 15 години, считано от годината, въ която е извършено комасирането;

в) съ ипотекаренъ кредитъ отъ Българската земеделска банка и лихви, каквито плаща Българската земеделска банка на дългосрочнитѣ влогове;

г) съ парични помощи до 5% отъ стойността на комасираната земя;

д) съ сортови семена, расовъ добитѣкъ и овощи дървета по намалени цени, съ отстъпка до 50% отъ опредѣленитѣ за другитѣ лица цени.

Забележка. Подробноститѣ по ползуване отъ облагитѣ, предвидени въ тоя членъ, се уреждатъ съ специаленъ правилникъ“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Пиронковъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въ буква в на този членъ е предвидено, че общинитѣ, кооперациитѣ и частнитѣ стопани, които предприемат и извършват комасиране на земитѣ си, се ползват съ ипотекаренъ кредитъ отъ Българската земеделска банка и лихви, каквито плаща Българската земеделска банка на дългосрочнитѣ влогове. Азъ мисля, че този членъ не може да се гласува отъ насъ, при наличността на единъ законъ, който дава пълна автономия на Българската земеделска банка и въ който законъ е дадено право на управителния съветъ да опредѣля тарифитѣ, лихвитѣ, които има да се получаватъ, и начина за отпускане на ипотекарния кредитъ. Ако при всѣки единъ законъ ние се вмѣсваме въ правата на управителния съветъ, тогава автономията на това учреждение става илюзорна. Ние имаме това право, да уредимъ начина на управленето на Българската земеделска банка съ единъ законъ. Ако правителството счита, че трѣбва да занимае народното представителство съ единъ законопроектъ, който да измѣни тоя организески уставъ на Българската земеделска банка, то може да внесе тоя законопроектъ въ Народното събрание, за да уредимъ този въпросъ. Но, ако при всѣки законъ заповѣдваме на Българската земеделска банка: на тоя ще давашъ пари при такава лихва, на други ще давашъ такъвъ кредитъ ипотекаренъ или личенъ или не знамъ какъвъ си, това значи да внесемъ една анархия въ управленето на Българската земеделска банка.

Подобни случаи се явиха и по отношение на Българската народна банка. Тукъ обаче се пледира доста дълго и Народното събрание въпреки това, че то не може да опредѣля за отдѣлни конкретни случаи лихвитѣ, които трѣбва да се плащатъ за единъ отпуснатъ кредитъ. Народното събрание разрешава по отношение на заемитѣ на градскитѣ общини и други, отпускането на тия земи, но начина за отпускането на тия земи и дали банката ще ги отпусне и какви лихви ще се плащатъ — това е предоставено изключително на автономното управление на Българската народна банка. Така и тукъ ние не можемъ да се вмѣсваме въ работитѣ на Земеделската банка и да казваме: ти, Земеделска банка, на тѣзи, които комасиратъ земитѣ си, ще имъ давашъ ипотекаренъ кредитъ съ лихви, каквито плащашъ за дългосрочнитѣ влогове — това значи съ 4 или 5%, когато има лихва 10%.

И най-важното е, г-да, това, че ние ще се изложимъ като Парламентъ, защото Българската земеделска банка ще каже: азъ не желая да отпусна тоя кредитъ. Това нѣщо законъ ли е за нея? Не, не е законъ. Тя ще каже: „Азъ си имамъ законъ, по който се управлявамъ и по който опредѣлямъ лихвитѣ на отпуснатитѣ земи и кому да отпускамъ земи. Когато вие ми пишете въ нѣкакъвъ специаленъ законъ да отпусчамъ известенъ кредитъ, азъ не съмъ длъжна да изпълня това, защото вие се вмѣсвате въ моето автономно управление“.

Ето защо, по всичкитѣ тѣзи съображения, за да запазимъ автономността на Земеделската банка и за да не се изложимъ като Парламентъ, като предвидимъ едно по-

становление, което въ последствие нѣма да се изпълни, при толковато много други привилегии, които се даватъ на тѣзи, които предприематъ комасация — която е едно хубаво дѣло и трѣбва да стане чакъ по-скоро, много пъти Парламентътъ се е занимавалъ съ този въпросъ, даже има и специаленъ законъ — на мнение съмъ, да не предвиждаме това постановление, съ което ще създадемъ само единъ много лошъ прецедентъ, безъ да се получатъ очакванитѣ резултати. Земеделската банка, която цели да подпомага земеделството, отъ своя страна, ще даде помощъ на ония хора, които предприематъ комасация, но тя е автономна, свободна да опредѣли въ какъвъ размѣръ и при какви условия да даде тази помощъ.

Ето защо, азъ предлагамъ буква в отъ новия чл. 97 да се изхвърли.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Има думата народниятъ представителъ г. Атанасъ Минковъ.

А. К. Минковъ (р): Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че цѣлятъ чл. 97 трѣбва да се изхвърли. Въпросътъ за комасирането на земитѣ е единъ въпросъ сериозенъ. Съ него, въ подробности, ние се занимавахме при дебатирането на закона за трудовитѣ земеделски стопанства. Споредъ мене, по въпроса за комасирането, би трѣбвало да се прибави нѣщо въ закона за трудовитѣ земеделски стопанства, а не тукъ въ този законопроектъ. Даже би било по-хубаво г. министърътъ на земеделството — следъ като, разбира се, въпросътъ бѣде проученъ и се чуятъ мненията на компетентни лица до колко една такава комасация може да бѣде реализирана въ България — да ни сезира съ единъ специаленъ законъ по този въпросъ, въ който специаленъ законъ да бѣдатъ най-напредъ очертани възможноститѣ за това комасиране, средствата, съ които то ще се извърши, а така също и поощренията, които трѣбва да прави държавата.

Да се законодателствува така случайно по единъ толкова важенъ въпросъ, какъвто е този за комасирането на земитѣ, азъ смѣтамъ, че това не трѣбва да се допуска, защото по такъвъ начинъ нѣма да имаме система въ нашето законодателство. Много важни постановления сѫ прѣснати въ различни закончета и често дори наши голѣми законоведи биватъ изненадвани отъ нѣкои постановления, които иматъ голѣмо значение за нашия животъ, намарайки ги вмѣкнати въ нѣкое законче.

Ето защо азъ моля г. министра да се съгласи, щото този новъ чл. 97 да се валячи, а, ако има време до година, или тази година, въ есенната сесия, да ни занимаемъ съ единъ специаленъ законъ по тази материя, за да можемъ тогава да чуемъ и неговото авторитетно мнение по възможността да се реализира комасирането, и помощта, която трѣбва да даде държавата.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Данаиловъ.

Г. Данаиловъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ искамъ да обърна вниманието ви върху една практика доста неудобна, ако не и погрѣшна, която се е завела въ нашето законодателствование. Вчера гласувахме законопроектъ за разширение на желѣзнопътната мрежа и на пристанищата. За да намѣримъ средствата за реализиране на целитѣ, вложени въ законопроекта, ние създадохме желѣзопътненъ данѣкъ въ размѣръ 12% върху данѣкъ върху сградитѣ и поземелния данѣкъ. Докато финансовата комисия се мѣчи да установи единъ принципъ — врѣхнинитѣ да не надминаватъ основния данѣкъ, вчера ние гласувахме нови врѣхнини: 12% върху поземелния данѣкъ и 12% върху данѣкъ върху сградитѣ. Г. министърътъ на земеделството желае да подобри земеделството у насъ чрезъ комасиране на земитѣ. Азъ лично не виждамъ нѣкакво особено благоденствие за нашето земеделство отъ това комасиране, но все пакъ, тамъ дето има възможностъ да се направи, нека се направи. Говори се за с. Крушовене; тамъ, или нѣкаде другаде, където има такава инициатива, нека се поддрени. При това разнообразие на почвата и културитѣ, което имаме у насъ, азъ смѣтамъ, че комасацията не е нѣщо, за което трѣбва да се правятъ особени жертви; но, ако трѣбва да се направятъ, нека се направятъ по известенъ редъ. Ние не можемъ да накараме Земеделската банка да прави такава жертва: да дава кредити съ такава и такава лихва. Ако иска държавата да направи облекчения на ония,

които предприемат комасация на земята, нека ги направят; нека ги освободят напр. от мита по прехвърлянето имотитъ, нека ги облекчи по другъ начинъ, но не така, както сега се предлага.

Въ този законопроектъ сега, виждате, комасиранитъ земи се освобождаватъ за 15 години отъ данъкъ. Г-да! Каква е тая държава, която има въ всички законъ по едно облагане и по едно освобождаване? Ако г. министърътъ на земледелието иска да поощри кооперациитъ и частнитъ стопани, които предприематъ комасиране на земята си, нека направи това чрезъ фондоветъ, съ които разполага, но да се не закачатъ данъцитъ, които сж окончателно установени. Азъ съжалявамъ, че г. министърътъ на финанситъ не е тукъ. Азъ миналата година говорихъ по употреблението на лихвитъ отъ елеваторния фондъ. Наистина, той не ги е употребилъ за себе си, употребилъ ги е за подобрене на земледелието, но не бива да стъпватъ тия работи. Източниците и използването имъ тръбва да бъдатъ строго определени. Не може въ всички законъ да се създаватъ източници за държавата.

Ето защо азъ обръщамъ вниманието на г. министра и го моля да се съгласи да останатъ само тъзи облекчения, които не засягатъ данъцитъ и Българската земледельска банка — тъ не сж малко. Азъ не можахъ да участвувамъ въ заседанията на комисията, когато е разисквала този законопроектъ, но смътамъ, че може да се направи това облекчение — да се освободятъ тъзи, които предприематъ комасиране, отъ мита при прехвърляне на собствеността. При комасирането на земята, за да може да стане прехвърлянето по-лесно, тръбва крепостнитъ актове да бъдатъ освободени отъ мита. Това е едно отъ най-важитъ условия, споредъ мене — собственикътъ да знае, че ще получи крепостенъ актъ безъ да плаща мита. Това можете да направите, но недейте засяга данъцитъ.

Ц. Бръшляновъ (д. сг): Дори да се направи само това, което казвате, не е малко.

Г. Данаиловъ (д. сг): Азъ смътамъ, че тръбва да има една система: данъцитъ да бъдатъ въ ржчетъ на министра на финанситъ.

Моля прочее, г. министърътъ на земледелието да се съгласи само на тъзи нколко отстъпки.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. министърътъ на земледелието.

Министъръ Я. Молловъ: Г-да! Азъ съмъ съгласенъ съ предложението на г. Пиронковъ, точка „в“ отъ новия чл. 97 да се изостави.

Специално по предложението на г. Данаиловъ има да кажа следното.

Въпросътъ за комасиране на земята у насъ е единъ важенъ въпросъ. Колкото и да сж разнообразни земледельскитъ култури, които имаме у насъ, все пакъ ние тръбва да вървимъ къмъ комасация. Наистина, тръбва да признаемъ, че една съвършена комасация ние нъма да сличнемъ; пакъ и не навсѣкжде, където има комасиране на земята, се е достигнало до съвършена комасация. Това се дължи на различни причини, на първо мѣсто, ако щете — на голѣмата консервативностъ на населението, което иска на всѣка цена да има земята си прѣснати, защото се страхува отъ градушка. Но въ всѣки случай, комасирането на земята ще даде много голѣми облаги и на народното стопанство и на частнитъ стопанства. Комасацията ще снеси много разходи, време и трудъ, който може да бъде използванъ другаде.

Специално на г. Минкова ще кажа: ние работимъ проектъ за комасиране на земята. Материята е извънредно трудна, извънредно мъчна, особено при нашитъ условия. Надѣваме се, обаче, че идущата сезона този законопроектъ ще бъде готовъ и ще може да се внесе на разглеждане въ Камарата. Но това е другъ въпросъ. Сега ни занимава въпросътъ за насърчение на отдѣлнитъ стопани, да предприематъ комасация на земята си. Жителитъ на селата Крушовене и Кремиковци и на нѣкои села отъ Фердинандска околия отиватъ насреща на тази инициатива, и мене ми се струва, че дълъгъ е на държавата да ги подпомогне, да имъ даде възможностъ да организиратъ стопанствата си по начинъ такъвъ, че стопанинътъ да бъде господаръ на своя имотъ и на това, което ще посѣе и отгледа. Комасацията ще даде голѣми облаги на населението.

Може би, като се отказваме отъ известни данѣци, по начинъ, както правимъ това съ настоящия законопроектъ, ние законодателствуваме неправилно. По закона за насърчение на мѣстната индустрия държавата се отказва отъ много мита и бонуси, които би тръбвало да взѣматъ въ държавната хазна, но тя се отказва отъ тѣхъ тъкмо заради това, за да може нашата индустрия да се развива и да дава облаги и на частното стопанство и на народното стопанство. Сжщото е и тукъ. Понеже нъмаме друго средство да насърчимъ комасацията, отказваме се отъ известни данѣци. Сжщото правимъ, когато искаме да насърчимъ новитъ насаждения — овощни градини, лозя и т. п. По закона за горитъ освобождаваме отъ данъкъ новитъ горски насаждения въ продължение на 20 години, за да можемъ горитъ планини да ги обрнемъ въ горски пространства. И тукъ целта, която се гони съ освобождаването отъ данъкъ на комасиранитъ земи въ продължение на 15 години не е друга, освенъ да се насърчи комасирането на земята.

Пакъ казвамъ: ние съвършена комасация, по моему разбиране, нъма да имаме. Въ всѣки случай, ако този срокъ отъ 15 години е много голѣмъ, нъмамъ нищо противъ да се предвиди по-малъкъ срокъ; или най-последно може да се предвиди да дадемъ известни премии отъ фондоветъ, и съ това съмъ съгласенъ. Но известни примамки — ако мога така да се изрази — все тръбва да се дадатъ.

Д-ръ Й. Фаденхехтъ (д. сг): Нъма резонъ.

Р. Василевъ (д. сг): Къмъ новия чл. 97 има една забележка, въ която се обяснява какъ ще се даватъ облягитъ.

Д-ръ Й. Фаденхехтъ (д. сг): Защо ще се освобождаватъ отъ данъкъ комасиранитъ земи? Тукъ какво ново има?

Министъръ Я. Молловъ: Можете да бюджетъ сигурно, г-да, че нъма да се урнатъ хората да комасиратъ земята си. Въ всѣки случай тръбва да се стремимъ да насърчимъ комасиране на земята. Азъ казвамъ, че съмъ съгласенъ да дамъ отъ фондоветъ известни премии, за насърчение на комасацията. Тя става навсѣкжде — тръбва да започне и у насъ.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. г. народни представители! Поради липса на кворумъ, ще спремъ до тукъ.

Гласуването на § 48 ще остане за утре.

Ще пристъпимъ къмъ определяне на дневния редъ.

Председателството предлага за утре следния дневенъ редъ:

1. Одобрение предложението за одобрение на подписката въ София на 29 априлъ 1925 г. временна спогодба за търговия и мореплаване между България и Полша.

Второ четене законопроектитъ:

2. За бюджета на разнитъ фондове за 1925/26 финансовата година.

3. За измѣнение и допълнение на закона за подобрене земледельското производство и опазване на полскитъ имоти (продължение разискванията).

4. За допълнение чл. 13 отъ закона за облекчение жилищнитъ нужди.

5. За адвокатитъ.

6. За устройството на сѣдилищата.

Първо четене законопроектитъ:

7. За измѣнение нѣкои наказания въ наказателния законъ.

8. За прибавяне нова алинея къмъ чл. 5 отъ закона за борба противъ епидемиитъ: петнистъ тифъ, холера и чума.

9. За измѣнение на закона за увеличжение въ десеторентъ размѣръ наема на имоти на обществени учреждения.

10. За земледельското образование.

11. За измѣнение забележката къмъ чл. 101 отъ закона за измѣнение и допълнение на военно-сѣдебния законъ.

12. За пенситъ на духовнитъ лица, служащи по ведомството на Българската православна църква.

13. За извършване на водопровода Рила—София.

14. За измѣнение и допълнение на закона за разрешаване на Бургазката градска община да сключи заемъ.

15. За въздухоплаването.

16. За окръжнитъ съвети.

Х. Мирски (д): Г. председателю! Има нови народни представители, които не сж положили клетва; тѣ трѣбва да положатъ такава.

Д-ръ Й. Фаденхехт (д. ст): Поставете на дневенъ редъ и законопроекта за измѣнение на търговския законъ.

И. Хрелопановъ (д. ст): Г. председателю! Моля да поставите на дневенъ редъ на трето четене законопроекта за разширение на жельзопътната мрѣжа и на пристанищата.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Хрелопановъ! Казаха да не се поставя за утре на дневенъ редъ.

Моля г. г. народнитѣ представители, които не сж положили клетва, утре въ началото на заседанието да бждатъ тукъ, за да положатъ клетва.

Г-да! Съгласно наредбата на бюрото, заседанията почватъ точно въ 15 ч.

Които приематъ така прочетения дневенъ редъ за утрешаото заседание, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 20 ч. 5 м.)

Подпредседатели: **Н. НАЙДЕНОВЪ.**
Б. ВАЗОВЪ.

Секретарь: **Г. ЖИВКОВЪ.**

Началникъ на стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ.**

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е :

Стр.	Стр.
Отпуски , разрешени на народнитѣ представители: Господинъ Терзиевъ, Велико Стефановъ, Лачо Недѣлковъ, Тодоръ Димитровъ, Парашкевъ Димитровъ, Банчо Тотковъ, Никола Кемилевъ, Тодоръ Панайотовъ и Александъръ Милковски; неразрешенъ на Койчо Петровъ и Недѣлчо Топаловъ	1947
Питания:	
1. Отъ народния представителъ Асенъ Панковъ къмъ министра на войната относително арестуването на 28 май п. г., отъ коменданта на гр. Сопотъ Василь Андреевъ, на Стефанъ Доминовъ изпълнявайки длъжността патрауленъ началникъ (Съобщение)	1947
2. Отъ народния представителъ Михаилъ Донсузовъ къмъ министра на правосъдието и министра на финанситѣ относително констатиранитѣ передовности въ Варненската, Русенската, Бургазката и др. митници, вследствие на които държавата е била оцетена съ повече отъ 30 милиона лева (Съобщение)	1947
Законопроекти:	
1. За горитѣ (Трето четене)	1947
2. За измѣнение и допълнение на закона за подобрение земледѣлското производство и опазване на полскитѣ имоти (Второ четене — докладване)	1954
Дневенъ редъ за следующето заседание	1970